

NARODNA ČITALNICA

V KRANJU

1863 - 1913

SPOMINSKA KNJIŽICA, POSVEČENA
OB PETDESETLETNICI VSEM DOSE-
DANJIM ČLANOM IN SODELAVCEM,
:: DOBROTNIKOM IN PRIJATELJEM. ::

NI ZA
IZPOSOJO
NA DOM

SESTAVIL PROF. MAKSO PIRNAT.

KRANJ 1913.

IZDALA IN ZALOŽILA NARODNA ČITALNICA
V KRANJU. — NATISNILA TISKARNA „SAVA.“

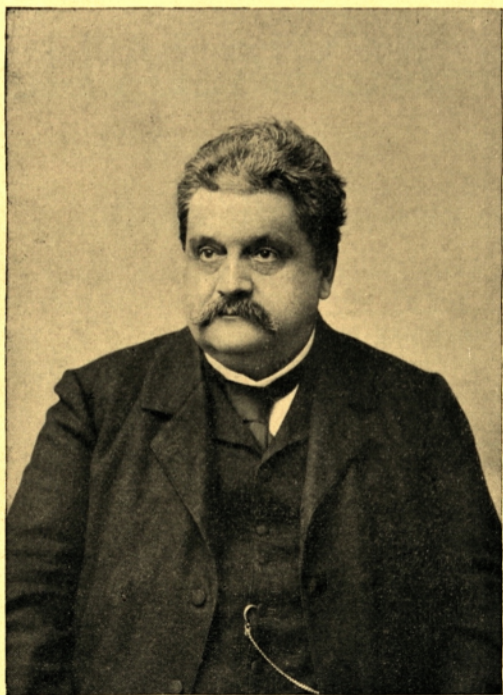
JOŽEF JURI STROSSMAYER

DR. JANEZ BLEIWEIS

DR. JANEZ MENCINGER

KAREL ŠAVNIK

NARODNA ČITALNICA

V KRANJU

1863 - 1913

SPOMINSKA KNJIŽICA, POSVEČENA
OB PETDESETLETNICI VSEM DOSE-
DANJIM ČLANOM IN SODELAVCEM,
:: DOBROTNIKOM IN PRIJATELJEM. ::

SESTAVIL PROF. MAKSO PIRNAT.

KRANJ 1913.

IZDALA IN ZALOŽILA NARODNA ČITALNICA
V KRANJU. — NATISNILA TISKARNA „SAVA.“

NARODNA ČITALNICA

V KRANJU

1863 - 1913

G

A 967^a

G 5118

D 32634 / 1969

SLAVNOSTNI PROLOG.

Na skalnem bregu mesto, glej, stoji,
od slave dni preteklih posvečeno;
ob znožju reke val pojoč šumi,
s planinami ozadje ograjeno:
naš Kranj čestiti, stražnik naše Save,
goré ve naše — srčne vam pozdrave!

Od zemskih tal tja v solnčni zlati žar
naravnost hrepene gorá grebeni;
tako Sloven, sam sebi gospodar,
v svetlobo hoče v želji on iskreni
ponosno vzrasti sam, da v moč in slavo
vso zopet dvigne svojo očetnjavo!

O, tiho, bratje! . . . Prvi naš korak,
ki nam v slovensko Meko spe pobožen —
kam gre zavesten ves in ves krotak,
in v srcu vsak ponosen in otožen —
kam?... Tja, kjer je kraj mesta zemlja sveta,
s solzámi pokropljena, v cvet odeta!

Med dragimi najdražja groba dva . . .
Ti silni, naš edini, prvih prvi!
Besedi tvoji kdo naj ceno da?
Rojena v duši, krst njen v srčni krvi:
čimbolj jo slušamo, tembolj nas vžiga,
nesmrtni duh, v njo zakovan, nas dviga.

V bodočnost upamo! Na delo vsi!
Saj priti mora — glas tvoj to velewa,
ki kot bobneči slap grmi, budi,
prorokujoč iz tvojih strun odmeva . . .
O, strune sladke, milo se glasite,
iz nestrohnjénega srca kipite! . . .

A ti, naš miljenec, je li popel
tvoj duh se že nad Tatro tja visoko?
Bo li naš narod vekomaj imel
to zgodovino, ki s tresočo roko
si pisal jo? . . . Ne! Saj kot listja, trave
številne vodi v boj zastava Slave! —

Na noge, bratje! . . . Čuje naj nebo
in zemlja, da prisegli smo zvestobo!
Sami z junaško, delavno roko
pot krčimo si v jasno, blažjo dobo!
Orožje — sloga, a molitev — delo,
od zvezd milejših bo nebo žarelo!

ENGELBERT GANGL.

PREDGOVOR.

Naprej, zastava Slave!

S. Jenko.

Zakurili so na Veliko soboto zjutraj pri farni cerkvi ogenj. In so prišli iz bližnjih in oddaljenih sel ljudje, poraznesli žerjavico na domove in po vsi fari je zagorel blagoslovljen ogenj. Ogenj narodne zavesti je zaplapolal v naših čitalnicah; pa so prihajali rojaki vanje od vseh strani, navdušili se v njih za domač narod in domačo besedo, prepričali se o lepoti in sladkosti naše govorice in zanesli narodno zavest v svoje družine, v javno življenje, v najširše kroge. Predamil se je narod, zagospodoval je na naši zemlji naš jezik.

Tako narodno ognjišče je bila za Kranj in njegovo okolico naša Čitalnica. Ona je narodno prerodila mesto in sosednje kraje. Ob svoji petdesetletnici lahko gleda z zadovoljstvom na svoje delovanje, na svoje uspehe.

In kaj sedaj! Ali se je res preživela! Ali je že res izvršila vso nalogo, ki si jo je napisala na prapor. Ne. Niso se nam še zjasnila vremena, kakor je prokoval Prešeren; na Jenkovem grobu je pognal že zelen mah, a narod še ne uživa jasnih dni, kakor je upal nepozabni Simon.

Torej naprej, z navdušenjem na delo pod čitalničnim praporom. Dolga je še pot do uresničenja naših rodoljubnih želja in hrepenenj. Tega se ne

smemo strašiti, v kolo se vstopimo, složen napor mora premagati vse sile in ovire, mora donesti pričakovanega sadu, dovesti do vsestranskega narodnega napredka.

Naša Čitalnica je čuvarica Prešernovega in Jenkovega groba. Skušala je biti tudi čuvarica narodnega programa, ki sta nam ga začrtala ta dva velika rodoljuba in proroka. In tako bodi tudi za naprej! Duh teh dveh mož naj živi med nami, naj nas drami in podžiga in hrabri, kadar nam pešajo moči.

V tej mali knjižici polaga Čitalnica račun o svojem dosedanjem delovanju. Obenem jo poklanja vsem članom in sotrudnikom kot skromen spomenik svoje hvaležnosti s prošnjo: ostanite nam zvesti pa poskrbite, da se razširi krog društvenih delavcev.

Vsem onim, ki so pomagali zbirati gradivo za to knjižico, srčna hvala!

Kranj, na dan naših blagovestnikov
sv. Cirila in Metoda, 1913.

1. Ustanovitev; važnejši dogodki; dobrodelne prireditve; izleti; soudeležba pri slavnostnih prilikah; dobrotniki; pravila; prapor; stanovanje; prepustitev prostorov; število članov; odbor.

Dne 23. novembra l. 1862. so v bližnji Škofji Loki s slovesno besedo otvorili svojo čitalnico. Te slavnosti se je udeležilo iz Kranja mogo meščanov, med katerimi se je že začela na tihem buditi narodna zavest. Silno navdušeni so se vrnili domov. Na dan sv. Katarine — torej dva dni po loški slavnosti — je že krožila po Kranju iskreno pisana okrožnica, ki pozivlja meščane, naj se predramijo in tudi ustanove svojo Čitalnico. Okrožnico so podpisali: trgovec Konrad Pleiweis, trgovec in mestni župan Konrad Loker, mag. pharm. Karel Šavnik, trgovec Matej Pirc in gospa Katarina Florian. Okrožnica se glasi:

Povabilo
vsem domoljubnim mestjanom.

Ker imajo v Ljubljani in po drugih slovenskih mestih že več časa čitavnice in so te dni tudi v Loki to društvo ustanovili, pa jo bodo tudi v Novem mestu, je ne smemo mi Kranjci odlašati.

Namen čitavnic je, da se domači po domače vedemo, to je, da beremo domače, pa tudi druge slovanske časnike, se pojejo domače pesmi, se v domači besedi govori

kaj podučnega in kratkočasnega, pa se tudi kaka druga veselica obhaja, kakor letni čas nanese.

S tem pa, da za omiko in veljavo domačega jezika skrbimo, ne sovražimo nobenega drugzega, zato imajo čitavnice tudi kak pošten nemšk, lašk ali še drug časnik.

Preden pa položimo prošnjo za dovoljenje čitavnic naši sl. c. kr. vladi, moramo vedeti, koliko jih pristopi temu domačemu društvu.

Letno plačilo ne bo veliko.

Zato podpišite se vsi častiti mestjani in mestjanke! Gotovo bodo se nam pridružili tudi domoljubi iz okolice naše. Marsikatera vesela ura nas čaka!

V Kranji na sv. Katarine dan 1862.

Okrožnica je imela nepričakovan uspeh. Za člane so se prijavili (imena in stan pišem tako, kakor so jih napisali sami):

K. Pleiweis; Konr. Locker; Karel Šavnik; M. Pirc; Kat. Florian; Franc Mayr; Lambert Mayr; Janez Holzer; Tone Pečnik; Jan. Šlibar; Janez Mandelc; Peter Mayr; Janez Marenčič; Andrej Trebar; Franc Krisper; Juri Zavrl; Oton Detela; Karel Pec; Bogdan Lappain; France Blažir; Mat. Potočnik; Kr. Gasperini; Jan. N. Gonc; Tone Ješe; France Dolenc; Ferdinand Riedl vitez pl. Reitenfels; Tomaž Gregorač; Jožef Pollak; Janez Schiffrer; Andrej Vavken, cerkljanski 1. učenik; Andrej Bohinc, cerkljanski pleban; Janez Koprivnikar, kaplan v Šenčurju; Jožef Pirc, knjigovodja v Ljubljani; Vaso Petričič, kupec v Ljubljani; Anton Mežnarc, duh. pomočnik; Mat. Smolej; Franjo Jalen; Fortunat Kurnik, kolarski mojster v Trziču;

I. Urbančič; Miha Pučnik; Franjo Souvan ml., trgovec v Ljubljani; J. Kušar, trgovec v Ljubljani; Janez Reš, dekan; Miha Lazar, vodja normalke; Lovro Krob; Ant. Skubic; Franjo Sav. Petrič; Vekoslav Kanc, c. kr. gimn. prof.; Leopold Jugovic, trgovec v Aleksandriji; Peter Avsenek, c. kr. poštni odpravnik z Otoka; Jov. Globočnik, c. kr. učitelj veroznanstva; M. Rooss; Ferd. Schrott; Franc Vohinc, fajmošter v Kovorju; Oroslov Dolenec; Jaka Razpotnik, kaplan; Matevž Ravnikar, fajmošter; Ig. Eržen, šolski vodja v Škofji Loki; Ferdo Urbančič; Janez Kunstel; R. Naglič; Jan. Guzelj; L. Cvek; J. Fabiani; France Prevc; baron Anton Zois; Ant. Kummer; dr. Janez Bleiweis; dr. Lovro Toman; Valentin Prešeren; Prim. Remic, fajmošter v Loki; Ferd. Souvan, trgovec v Ljubljani.

Izmed prvih članov in ustanoviteljev živi danes edino še naš častiti starina cesarski svetnik Karel Šavnik.

Prvi takoimenovani osnovalni občni zbor se je vršil dne 29. januarja l. 1863. v zgornjih prostorih na Stari pošti. Udeležilo se ga je 24 članov. Izvoljeni so bili: trgovec Matej Pirc, predsednik; mag. pharm. Karel Šavnik, tajnik; trgovec Konrad Pleiweis, blagajnik; trgovec Konrad Loker in gimnazijski katehet Janez Globočnik, odbornika.

Odbor se je takoj resno in z vso vnemo poprijel dela. Kakor vsi poznejši odbori se je pošteno trudil, da bi društvo vsestransko odgovarjalo svoji nalogi, katero moremo kratko označiti takole: buditi narodno zavest, nuditi društvnikom pošteno zabavo in z njo neprisiljeno družiti srčno in umsko izobrazbo. Srčno so šli ustanovitelji na delo, pa so začeli prirejati besede s petjem, deklamacijami, govori, gledališkimi predstavami; za zabavo so skrbeli

s plesi in tombolo, s srečkanjem, streljanjem, izleti in podobnimi prireditvami. Polagoma so besede zamenjale veselice in samostojni koncerti in samostojne gledališke predstave; uvedla so se poljudna predavanja. Društvena knjižnica se je spremenila v ljudsko, vsakemu dostopno knjižnico. O vseh teh lepih prireditvah je govor zadaj v posebnih razdelkih. Tukaj hočem pa navesti le najvažnejše dogodke iz društvenega življenja in poudariti nekatere stvari, ki se mi zde za zgodovino Čitalnice važne.

Dne 8. februarja l. 1863. je društvo napravilo prvo javno prireditev — slovesno besedo. Nato so se vrstile besede, veselice, igre, koncerti, leto za letom. O važnejših prireditvah poročamo na drugem mestu. Tu le omenim, da je društvo napravilo vsako leto Miklavžev večer za otroke in Silvestrovo veselico. Zadnje čase so uvedli tudi Kurentovo veselico.

Da bi si društvo nabavilo potrebno pohištvo, nadalje glasovir in biljar, je sklenilo na izvanrednem občnem zboru dne 13. maja 1863., da izda po zgledu ljubljanske čitalnice 100 delnic po 10 K, od katerih se jih ima vsak mesec 4—8 izsrečkati. Ta akcija je imela uspeh in društvo je prišlo na ta način do potrebnega denarja.

Istega leta je društvo naznanilo velikemu rodoljubu škofu Josipu Strossmayrju, da ga je imenovalo za prvega svojega častnega člana. Škof se je s prijaznim pismom zahvalil za to počaščenje. Pismo se glasi:

Slavni

upravljaјуći odbore narodne čitaonice!

Slavni upravljaјуći odbor narodne čitaonice u Kranju izvolio je sjajnom poveljom svojom od 30. svibnja o. g. mene svojim začastnim članom naimenovati, te tako priznanje mojih

trsenja za slovstvo naroda jugoslovjenskoga, od svoje strane ljubazno pokazati. Ja nemogu propustiti, da ljubav tu ljubavju ne vratim, želeći da Svevišnji svako poduzetje braće Slovenske za promicanje naroda prosvjete i narodnega blagostanja blagoslovi, te uroditi čini plodom stotrukim, na radost i veselje svega jugoslovjanstva.

Primit u ostalom najsrdačniji moj pozdrav i štovanje, koji se s ponosom imenujem

Vaš sučlan

Strossmayer
biskup.

U Djakovu, dne 15. kolovoza 1863.

Društvene prostore so otvorili dne 16. avgusta l. 1863 z velikansko slavnostjo, katere se je udeležil ves Kranj; obilo je bila zastopana bližnja okolica, mnogo gostov je prišlo iz Ljubljane, Radovljice, Škofje Loke, Kamnika, Železnikov, Tržiča in Novega mesta; slavlje so počastili s svojo navzočnostjo zastopniki zelene Štajerske in gorate Koroške, kršne Istre in vinorodne Hrvaške, da celo daljne Moravske.

Velika množica se je dopoldne zbrala na Laborah, da pričaka goste in pevski zbor iz Ljubljane. Konrad Loker, župan mesta Kranja, in Matej Pirc, predsednik Čitalnice, iskreno pozdravita Ljubljančane; za pozdrav se zahvali Vidic, zastavonoša ljubljanskih pevcev, ki zapoje „Naprej, zastava Slave!“ Pevci iz Kranja se odzovejo s pesmijo „Hej rojaki!“, kateri odgovore ljubljanski pevci s pesmijo „Hej Slovani!“ Pevski zastavi se posestrita, pevska zbor se pobratita.

Med petjem se pomika proti mestu množica, katero na Hujah pozdravljajo grmeči topiči. Pri

maši prepevajo pevci iz Novega mesta. Na zastavo ljubljanskih pevcev pripne v okrašenih prostorih Čitalnice županova hčerka, gdč. Marija Loker, dragocen trak, katerega so izdelale pod vodstvom gospe Ivane Škarja kranjske gospodične in v katerega so na eni strani uvezle besede „Naprej, zastava Slave!“, na drugi pa „Domorodkinje kranjske, narodnim pevcev ljubljanskim!“

Med obedom na Stari pošti je Matej Pirc navdušeno napil cesarju, pevci pa so prepevali vžigajoče narodne himne. Ob 5. uri popoldne odide vsa družba na mestno pokopališče, kjer se je že preje zbrala nepregledna množica preprostega ljudstva, počastit Prešernovo gomilo. Pevci iz Kranja zapoje pesem „Na grobu Prešernovem“ (besede Fr. Levstika), katero je nalašč za to priliko zložil dr. B. Ipavic. Iskrene besede predsednika Pirca in globokobčuteni pesmi „Sveta noč“ in „Luna“ so vse navzoče tako ganile, da je mahoma zavladala med množico grobna tišina in da so se v neštetih očeh zaiskrile solze svetega ginjenja.

Zvečer se je vsa družba zbrala v društveni dvorani, katero je okusno poslikal slikar Bizjak, gospodične pa so jo okrasile z lipovimi vejicami. Matej Pirc prisrčno pozdravi vse goste, odgovarjata mu dr. Janez Bleiweis, rojak mesta Kranja, in poslanec dr. Lovro Toman. Gdč. Malica Gregoračeva deklamuje za ta večer zloženo pesem „Pozdrav“, kranjski pevci zapoje pesem „God enakopravnosti“ (Poženčan-Vavken), ljubljanski pa Nedvedovo „Domovini“. G. Karel Pec deklamuje pesem „Črnogorska mati“. Nato sledi Fleišmanov „Triglav“ in pesem „Kje dom je moj“, katero poje izborni pevec in nadarjeni skladatelj Andrej Vavken.

38 Karel Šavnik izroči krasno vezani, po slovenskih napevih prirejeni kadrilji dr. Janezu Bleiweisu — eno zanj, drugo za vrlega rodoljuba in kranjskega rojaka Fidelisa Terpinca, ki je bil, žal, odsoten. Nato vsi pevci in vsa društva zapoje še enkrat himno „Hej Slovani!“ (Pevce iz Kranja je vodil Andrej Petelin, one iz Ljubljane pa Leopold Belar.) Potem se začne ples; mladina se veselo vrti, starejši se pa zase v stranski dvorani zabavajo s petjem in napitnicami.

Bil je to dan, kakršnih je malo videl Kranj; dan narodnega navdušenja, ki je rodil najlepših, obilih sadov, in brez dvoma mnogo pripomogel k narodnemu prerojenju mesta Kranja.

Na povabilo Čitalnice priredi Južni Sokol iz Ljubljane izlet v Kranj dne 29. junija 1864. Sokole sprejme na Laborah društveni odbor z zastavo in veliko množico ljudstva. Z Labor odkorakajo Sokoli — 80 po številu — s svojo godbo v mesto, udeleže se maše, pri kateri sami preskrbe petje, in si nato ogledajo Kranj. Obedu na Stari pošti se udeleže vsi Sokoli in mnogo meščanov iz Kranja. Dr. E. Costa napije mestu Kranju in predsedniku Čitalnice — Pircu, ki v iskrenih besedah pozdravlja Sokola, Karel Šavnik pozdravlja dr. Janeza Bleiweisa, ta pa izprazni svojo časo na čast Sokolu in njih načelniku Costu. Napitnico škofu Strossmayerju sprejmo navzoči z nepopisnim navdušenjem, prav tako napitnico zastopniku zagrebškega pevskega društva „Kolo“. Ob 4. uri popoldne gredo Sokoli, spremljani od množice Kranjčanov, na Prešernov grob. V lepem nagovoru proslavlja dr. Costa velikana Prešerna. Sokoli okrase spomenik z bujnim lipovim vencem, na grob pa polože krasen šopek. G. Pour dovršeno deklamuje pesem, katero je Prešernu na čast zložil

Iven Bilec. Ko odpojo pevci Jenkovo „Molitev“, se odpravi vsa družba na prostor pod Gaštejem, kjer prirede Sokoli javno telovadbo. Zbralo se je ondi na stotine ljudi, ki so z veseljem in navdušenostjo opazovali, pa tudi občudovali gibčno kretanje izurjenih telovadcev. Zvečer ob 8. uri pa se vrši v Čitalnični dvorani slovesna beseda na čast Sokolom. Gostom posebno ugaja lični oder s premakljivimi kulisami, katere je okusno naslikal slikar Jožef Egartner. Ljubljanski pevci zapoje pod vodstvom pevovodja Fabjana „Slavska Domovina“ in „Na ples“, pevci iz Kranja pa pod vodstvom Petra Čebina „Mornarjevo zaupanje“, „Puško na klin“ in „Večerni zbor“ (iz Nachtlager von Granada), Gospodični Konc in Pec zapojeta mični dvospev „Brodar“, g. Valenta pa svojo skladbo „Ljubav do doma“. Sokoli nastopijo s komično godbo in spravijo vse v židano voljo. Igra „Pravda“, v kateri nastopi šest igralcev, vzbudi občo zadovoljnost. Ob 2. uri ponoči se odpeljejo gostje v Ljubljano, vsi presenečeni vsled pristrčnega sprejema, ki sta jim ga priredila mesto Kranj in Čitalnica.

Dne 3. decembra l. 1864. so se zbrali v Čitalnici Tomaž Pavšlar, Matej Pirc, Konrad Pleiweis in Janez Schiffrer, da se posvetujejo, kako bi rešili mestno hišo (rotovž), ki bi imela zaradi dolga v znesku 2288 K priti na boben. Založili so dotično vsoto in tako preprečili prodajo rotovža.

V letih 1867—1870 je v Kranju poslovalo zaradi reambulacije več zemljemercev, zlasti Poljakov in Čehov; večinoma so se vpisali v Čitalnico in tudi sodelovali pri njenih prireditvah.

Dne 18. oktobra l. 1869. je v najlepši moški dobi umrl Simon Jenko, eden največjih slovenskih lirikov. Čitalnica mu je oskrbela nad vse slovesen

pogreb. Pri hiši žalosti so peli pevci iz Ljubljane, pevci iz Kranja pa so ga nosili in se tudi ob grobu z ganljivima žalostinkama „Blagor mu“ in „Jamica“ poslovili od nepozabnega pokojnika. Duhovščina je brezplačno opravila cerkvene obrede; kar pa je bilo pogrebnih stroškov, jih je poravnala Čitalnica. Čitalničarji Karel Šavnik, Matej Vodušek in Tomo Zupan so pregledali pesnikovo literarno ostalino in jo poslali Slovenski Matici v Ljubljano. Iz Čitalnice je izšla misel, da postavijo Jenku dostojen nagrobni spomenik. Osnovel se je v ta namen poseben odbor (dr. Valentin Prevc, predsednik; Karel Šavnik, tajnik, in Ferdinand Sajovic, blagajnik) ki je izdal oklic na slovenske rodoljube in začel nabirati prispevke za spomenik. Delo so izročili mlademu nadarjenemu mojstru Ivanu Vurniku v Radovljici, ki je izvrstno rešil svojo nalogo in ni za svoje delo zahteval nikakega plačila. Spomenik so slovesno odkrili dne 28. septembra l. 1873. Zjutranji vlak je pripeljal tristo gostov iz Ljubljane in drugih krajev. Pred odkritjem je Jenkov prijatelj in pobratim, dr. Janez Mencinger, razložil v prelepem govoru, kako odlično mesto zavzemlje Simon Jenko v slovenski književnosti. V navdušenih besedah je proslavljal Jenka znani ljudski govornik dr. Valentin Zarnik. Popoldne se je vršila živahna ljudska slavnost, pri kateri so govorniki dr. Janez Mencinger, Matej Pirc, dr. Jožef Vošnjak in dr. Valentin Zarnik navduševali mnogobrojno množico. Jenkov spomenik je ponosen štirioglat steber iz granita. Krase ga bogate rezbarije; zgoraj se nahaja nastavek z zlato liro. Na sprednji strani ima doprsen Jenkov kip v reliefu, izklesan iz belega marmorja, spodaj pa nosi napis z značilno kitico iz njegove prelepe pesmi „Gori“:

Simon Jenko

Rojen 27. oktobra 1835.

na Podreči

Umrl 18. oktobra 1869. v

Kranji.

Ko jaz v gomili črni bom

počival,

I zelen mah poraste nad

menoj;

Veselih časov srečo bo

užival,

Imel bo jasne dneve narod

moj.

Čitalniška družba je tudi l. 1873. poskrbela za Jenkovo bolno mater in ji poslala primeren denarni znesek. Ženica je bila tega daru tako vesela, da je rekla: „Sedaj imam pa dosti denarja do smrti“. V novejšem času je Čitalnica kot osnovno glavnicu določila 200 K, da se ob priliki velikemu liriku postavi večji javni spomenik. Jenkov grob je v oskrbi Čitalnice; o Vseh svetih ga vsako leto okraši z venci, prižge na njem luči in pred leti so o Vseh svetih na njem peli čitalniški pevci kakor na Prešernovem.

Dne 15. septembra 1878. so pohiteli čitalniški pevci in mnogi meščani v Podbrezje, da se poklonijo k 80 letnemu rojstnemu dnevu sivolasemu pesniku — buditelju Jovanu Veselu Koseskemu, ki je ondi bival na počitnicah. Pevci so zapeli tri pesmi, med njimi tudi slavnoznano „Kdo je mar“. V imenu meščanov iz Kranja je pesnika navdušeno nagovoril župan Karel Šavnik, v imenu pevcev pa prof. Franc Skaberne.

Ko je novembra meseca l. 1878. slavil dr. Janez Bleiweis svojo 70 letnico, ga je Čitalnica imenovala za častnega člana. Tako čast je izkazala l. 1882.

svojemu zaslužnemu dolgoletnemu predsedniku dr. Janezu Mencingerju, ko se je preselil v Krško, in l. 1883. v oktobru mestnemu županu Karlu Šavniku, ki je dolgo vrsto let opravljajal s posebno vestnostjo tajniške posle in bil istega leta tudi odlikovan od cesarja za vsestransko svoje zaslužno delovanje.

Razvitje nove društvene zastave je Čitalnica prav slovesno obhajala dne 30. avgusta l. 1884. Slavnosti se je udeležilo nad 300 Ljubljančanov, razen tega mnogo gostov iz Škofje Loke, Kamnika, Šiške in Št. Vida. Tudi mnogo c. kr. častnikov je počastilo prireditev s svojo navzočnostjo. Ob 4. uri popoldne je vojaška godba na trgu javno koncertirala, ob 6. uri pa se je začela veselica na prijaznem vrtu gospoda Petra Mayrja. V ozadju vrta so postavili za pevce okusno napravljen oder, kjer so vihrale zastave čitalnic iz Ljubljane, Šiške, Škofje Loke, Kamnika in zastava pevskega društva „Lira“ iz Kamnika. Predsednik čitalnice, Vinko Majdič, srčno pozdravi domače in tuje goste. Pevci kranjske in ljubljanske čitalnice zapoje dovršeno več pesmi, med njimi znamenito Vilharjevo kantato (tenor-solo Avgust Štefančič iz Kamnika). Slavnostni govor govori pravnik Janko Vilfan; ko se zastava razvije, pripne nanjo v imenu kranjskih narodnih dam gdč. Marija Gogala preleptak. Nato se vrši gledališka predstava, v kateri z velikim uspehom nastopijo domači diletantje: gospa Franke, gospodična Preširen in gospodje Pavšlar, Vilfan, Drukar in Pirc. Slavnost so počastila mnoga narodna društva z brzojavnimi in pismenimi častitkami.

Nad vse svečano se je izvršila tridesetletnica Čitalnice dne 13. avgusta l. 1893. Tako lepega dne ni doživel Kranj od 16. avgusta pred tridesetimi leti sem, ko so bili prihiteli slovenski rodoljubi od blizu

in daleč, da Čitalnico v Kranju takorekoč slovesno ustoličijo in otvorijo njene prostore. Tridesetletnica Čitalnice je bila za Kranj splošen narodni praznik; udeležnikom so se ob tej priliki vzbujali sladki spomini na mogočne slovenske tabore, ko so se shajali tisoči ljudstva našega in ko so vsi stanovi slovenskega naroda zahtevali odločno onih pravic, ki jim gredo po božjih in državnih postavah. Kranj si je nadel svečano obleko, da dostojno pozdravi in sprejme vse goste, ki so prihiteli od blizu in daleč, da skupno s Čitalnico praznujejo veseli praznik njenega tridesetletnega obstoja. Pravniki Božidar Vodušek pa je za to priliko sestavil lično knjižico, v kateri je zbral vse najvažnejše podatke iz tridesetletne zgodovine kranjske Čitalnice.

Opoldne so na kolodvoru slovesno sprejeli ljube goste. Samo iz Ljubljane se jih je pripeljalo več stotin, med njimi 70 Sokolov; gneča v posebno prirejenem vlaku je bila toliko, da ni mogel niti sprejeti Škofjeločani, kateri so se pripeljali z drugim vlakom. Glavni sprejem se je vršil ob slavaloku pri Stari pošti, kjer je društveni predsednik Viktor Globočnik vse došlece kar najiskrenejše pozdravil. Gdč. Sajovic je pripela dragocen trak na zastavo ljubljanskega Sokola, za kar se je starosta Ivan Hribar ginjen zahvalil. Gospodične okitijo vse zastave, godba se postavi na čelo in zasvira in skozi mesto se razvije mogočen slavnosten sprevod, v katerem so se posamezna društva takole porazvrstila: Ljubljanski Sokol, akad. društva Sava, Slovenija in Triglav; bralni društvi Bled in Gorje; Čitalnice iz Idrije, Kamnika, Ljubljane, Podrage in Ptuja; pevsko društvo Ljubljana; Slovensko planinsko društvo; pevsko društvo Triglav iz Radovljice; bralno društvo Senčur; Čitalnici iz Škofje Loke in Trsta; Slovensko bralno društvo Tržič; Čitalnici iz Šiške

in Vrhnike; gasilna društva Bled, Radovljica in Kranj; Bralno društvo Kranj in naposled Čitalnica iz Kranja. Res prelep izprevod! Mogočno so plapolale zastave, samozavestno so utripala srca udeležnikom izprevoda; napisa, ki sta se blestela na slavaloku ob Stari pošti in ki sta se glasila: „Slovenski Kranj Slovencem“ in „Prešeren budi, Prešeren nas vodi“, sta, kakor je bilo videti, mogočno učinkovala, saj sta govorila iz srca v srce. Iz oken pa so se usipali na goste dehteči šopki.

Pred mestno hišo se ustavi izprevod. Z zgovorno besedo pozdravlja mile goste Karel Šavnik, župan mesta Kranja. Njegova hčerka Micika Šavnik pa pritrdi na zastavo kranjske Čitalnice srebrn venec, ki so ga poklonile društvu za tridesetletnico narodne kranjske dame.

Slavnostnega banketa pri Petru Mayrju se udeleži nad 200 oseb. Predsednik notar Viktor Globočnik napije došlim društvom, kranjskemu županu, narodnemu ženstvu, rodoljubom iz Koroške in Štajerske in raznim odličnim gostom. Med temi so bili: državni poslanec Jožef Kušar; ces. svetnik Ivan Murnik; poslanci dr. Karel Bleiweis, Ivan Hribar, Ivan Lenarčič in dr. Ivan Tavčar; prof. Spiro Brusinac iz Hrvatske; Maksim Fišer iz Moskve; arhitekt Anton Balšanek iz Prage. Razen tega napivajo v izbranih, navdušenih besedah: dr. Karel Bleiweis narodnemu meščanstvu; Ciril Pirc ljubljanski Čitalnici in njenemu predsedniku dr. K. Bleiweisu; župan K. Šavnik Ivanu Hribarju in Sokolom; Maksim Josipović Fišer Čitalnici v Kranju; Anton Balšanek slovanski bodočnosti; dr. Arko kranjski Čitalnici.

Popoldanska javna telovadba se je izvrstno obnesla in pridobila novih prijateljev sokolski ideji. Po telovadbi krene vsa družba na pokopališče, da

počasti Prešernov in Jenkov spomin. Pevsko društvo „Ljubljana“ zapoje na Prešernovem grobu „Nad zvezdami“, na Jenkovem pa „Molitev“. Notar Ivan Plantan se pa v navdušenem nagovoru spominja obeh duševnih velikanov.

Pri koncertu na Mayrjevem vrtu je prelepo popeval domač mešani zbor pod vodstvom Karla Šavnika ml. Slavnostni govor je imel dr. Ivan Tavčar in s svojo prepričevalno, iz prekipevajočega srca izvirajočo besedo je vse navzoče tako navdušil, kakor jih more navdušiti le govornik njegovih vrlin.

Iz vseh krajev slovenskega ozemlja pa je dospelo bodisi od zasebnikov, bodisi od društev nebroj pismenih in brzojavnih častitk, ki v navdušenih besedah nazdravljajo kranjski Čitalnici k njenemu veselemu slavlju.

Praznik tridesetletnice kranjske Čitalnice ni le proslavil društva, temveč tudi mesto Kranj samo.

Spomin na prvega našega pesnika dr. Franceta Prešerna, ki je zadnja leta svojega življenja prebil v Kranju in tukaj tudi legel k večnemu počitku, je bil Čitalnici vedno svet in drag. Že 11. februarja leta 1863., torej nekaj dni po svoji ustanovitvi, je poskrbela, da se je za pesnika opravila slovesna zadušnica. Dne 13. decembra istega leta je priredila Prešernu v spomin slovesno besedo, katere se je udeležil tudi Južni Sokol iz Ljubljane. Podobne Prešernove besede so se v poznejšem času, navadno v mesecu decembru, še večkrat ponavljale. Kadar so prispeli v Kranj tuji gostje, jih je Čitalnica vsikdar vodila na Prešernovo gomilo, da se ondi poklonijo njegovemu geniju. O Vseh svetih je Čitalnica redno polagala na njegov grob vence in trakove, razsvetljevala ga bogato z lučicami, njeni pevci pa so Prešernu v proslavo prepevali pretresljive žalostinke. In

ko je prišla stoletnica Prešernovega rojstva, je sklenila Čitalnica, da vzida primerno spominsko ploščo v hišo, v kateri je v Kranju stanoval in umrl. Svoj sklep je tudi častno izvršila dne 16. septembra l. 1900. Vsa Gorenjska se je zbrala ta dan v Kranju, da se udeleži odkritja plošče. Premile goste je iskreno pozdravil predsednik Čitalnice, Franc Peterlin. Dopoldne so udeleženci posejli Prešernovo gomilo, prisostvovali sv. maši, katero je bral za pesnikov dušni mir njegov posebni častitelj in obenem sorodnik Tomo Zupan, nato pa so se sešli pred hišo št. 181. Mestni župan Karel Šavnik je v izbranih besedah pojasnil pomen tega dne, nakar je pala zavesa in na črni marmornati plošči se je v bujnih solnčnih žarkih zalesketal napis:

V tej hiši je bival in umrl
prvak slovenskih pesnikov,

dr. France Prešeren.

V proslavo stoletnice rojstva
postavila

Narodna čitalnica v Kranju.

16. IX. 1900.

Petje je oskrbel čitalniški pevski zbor pod vodstvom prof. Antona Štritofa. Po odkritju so se gostje udeležili skupnega obeda, pri katerem so govorili navdušene napitnice: Franc Peterlin, Ciril Pirc, Ant. Štritof, Ivan Hribar, Karel Šavnik, dr. Jos. Kušar, dr. Karel Triller, Janko Krsnik in Franc Kuralt. Slavnost se je zaključila z veliko narodno veselico v Zvezdi; veselica je prinesla 600 K čistega dobička za Prešernov spomenik v Ljubljani. — Odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani l. 1905. se je Čitalnica udeležila korporativno.

Razen Prešerna in Jenka je društvo posebno častilo spomin prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika in njemu na čast mnogokrat obhajalo slovesne besede.

Dne 29. januarja l. 1913., ko je baš preteklo 50 let od prvega občnega zbora (29. 1. 1863.), se je v okusno okrašeni in svečano razsvetljeni dvorani vršila slavnostna seja. Med drugimi so se je udeležili: mestni župan Ferdinand Polak z mnogimi občinskimi odborniki; deželni poslanec Ciril Pirc; veleindustrijalec Vinko Majdič; nadučitelj Franc Luznar kot predsednik Učiteljskega društva za kranjski okraj; trgovec Janko Sajovic kot starosta Sokola; knjigovodja Josip Cvar kot zastopnik Sokolske župe za Gorenjsko; zobotehnik Franc Holzhacker kot podpredsednik godbe Prostovoljnega rešilnega in gasilnega društva; profesor Anton Župan kot predsednik Podružnice slov. plan. društva za kranjski okraj; učiteljica Janja Miklavčič kot predsednica Društva slovenskih učiteljic; Karel Depoli kot zastopnik Prostov. rešil. in gasil. društva; trgovec Franc Crobath ml. kot načelnik salonskega orkestra „Sloga“; trgovec Anton Šinkovec ml. kot načelnik Moške podružnice Družbe sv. Cir. in Met.; mnogo dam, društvenih članov in gostov. Godba Prostov. gasil. in rešev. društva (kapelnik Arnold Wlassak) zasvira našo himno Naprej; nato pa društveni predsednik Makso Fock v navdušenem govoru nariše zgodovino Čitalnice. V iskrenih besedah častitajo Čitalnici Ciril Pirc, Janko Sajovic, Franc Luznar, Anton Šinkovec ml., Jožef Cvar, Karel Depoli in Franc Crobath ml. Nato zaigra godba, predsednik prebere došle brzojavne in pismene častitke; društveni moški zbor (kapelnik Viktor Šmigovec) zapoje himno „Hej, Slovani“, nakar se zaključi slavnostna seja.

Na izvanrednem občnem zboru dne 26. junija l. 1913. so bili za častne člane imenovani gospodje: veleindustrijalec Vinko Majdič, deželni poslanec Ciril Pirc, mestni župan Ferdinand Polak, učitelj Vilko Rus, c. kr. višji okrajni zdravnik dr. Edvard Šavnik in župan mesta Ljubljane dr. Ivan Tavčar.

V dobrodelni in rodoljubni namen so se vršile: *a)* besede: za obleko revnim šolarjem (22. 12. 1867; 3. 1. 1869; 20. 11. 1870; 22. 12. 1872; 21. 12. 1873); za revne Dolenjce (8. 4. 1866; Bink. nedeljo 1872); za pogorelce v Stražišču (25. 11. 1866); za Mandelčev spomenik (7. 9. 1873.); za revne gimnazijce (15. 6. 1876; 30. 12. 1877); *b)* koncerti: za Narodni dom v Ljubljani (20. 8. 1882); za gimnazijski podporni fond (17. 4. 1887); za poškodovance po potresu v Ljubljani in okolici (1. 6. 1895); za Dijaško kuhinjo (36. 4. 1896; 31. 3. 1900); za Olepševalno društvo v Kranju (24. 4. 1897); za društveni pevski sklad (13. 5. 1905; 16. 2. 1907); za Gregorčičev spomenik (14. 4. 1907); za Učiteljski konvikt v Ljubljani (19. 9. 1909); *c)* gledališke predstave: za Dijaško kuhinjo (Revček Andrejček dne 2. 2. 1903; Deseti brat dne 13. 12. 1903; Legionarji dne 25. 3., 26. 3. in 27. 3. 1904).

Društvo je napravilo več prijetnih skupnih izletov. Naj naštejemo samo najvažnejše: Velesovo (z godbo in s pevci; 13. 9. 1863); Sv. Jošt (s Sokoli vred; 5. 5. 1872); Tržič (1890); Zmrzlikarjev gozd med Čirčami in Hrastjem (15. 6. 1890); Cerklje (ogromna udeležba; 1. 6. 1891); Radovljica (slovesno sprejeti; 22. 5. 1892); Gražarjev gozd pri Šenčurju (vrlo uspel; 2. 7. 1893); Podnart—Nemiljšica—Rimske Toplice (skupno s Škofjeloško čitalnico in s Slov. plan. društvom iz Ljubljane; 17. 6. 1895); Podbrezje (5. 6. 1898; 16. 7. 1899 skupno z vsemi narcdniimi

društvi iz Kranja; 24. 6. 1906: pevski zbor in dve tretjini članov); Tržič (10 letnica in blagoslovljenje zastave Bralnega društva v Tržiču; 23. 7. 1899); Kamnik (pevski zbor; 11. 8. 1901); Št. Jakob v Rožu na Koroškem (polaganje temelja za narodno šolo; 14. 7. 1907); Gorica (pevski zbor in mnogo članov; 7. 6. 1908); Škofja Loka (1908); Šmarna gora (1908); Bohinj (pevski in dramatični odsek, 1909); Vintgar (pev. zbor; 28. 6. 1910); Medvode (pevci; 1911).

Čitalnica se je z zastavo in navadno korporativno udeležila večjih narodnih slavnosti, častnih sprejemov, serenad, n. pr. serenada deželnemu poslancu Leopoldu Jugovicu ob izvolitvi (16. 12. 1871); sprejem Sokola iz Ljubljane ob priliki njegovega izleta k sv. Joštu (12. 6. 1881); serenada predsedniku dr. Janezu Mencingerju ob njegovi preselitvi v Krško (meseca novembra 1882); odkritje spomenika pesniku Francetu Levstiku v Velikih Laščah (8. 8. 1889, po deputaciji); velika slavnost pevskega društva „Ljubljana“ v Ljubljani (27. 6. 1897); narodna slavnost v Celju (8. 8. 1897); slavnostni spreved ob priliki otvoritve novega gimnazijskega poslopja (18. 9. 1897); svečani prenos posmrtnih ostankov učenjaka Jerneja Kopitarja v Ljubljano (12. 10. 1897); sprejem naših visokošolcev, ki so prišli s slovenskega vsedijaškega shoda v Ljubljani v Kranj na Prešernov in Jenkov grob (21. 8. 1898); serenada na čast presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. povodom 50 letnice vladanja (1. 12. 1898); serenada na čast Karlu Šavniku ob 25 letnici županovanja (11. 8. 1899); razvitje zastave Gorenjskega Sokola (8. 7. 1900.); sprejem slovanskih časnika, potujočih na Bled (19. 5. 1903); 25 letnica pevskega društva „Lira“ v Kamniku (8. 9. 1903); serenada na čast novemu glavarju Alfonzu Pircu

(17. 9. 1902); razvitje praporov Narodne čitalnice in Telovadnega društva Sokol v Postojni (14. 6. 1903); sprejem čeških Sokolov, ki so šli na vseslovanski sokolski zlet v Ljubljani (22. 7. 1904); sprejem čeških visokošolcev (1909); 25 letnica „Slavca“ v Ljubljani (29. 6. 1909); sprejem slovenskih Sokolov, ki so se vračali iz Turina (18. 5. 1911); 50 letnica čitalnice v Ljubljani (1912). Ako pa vsled oddaljenosti ali drugih zaprek ob takih svečanih prilikah udeležba ni bila mogoča, je Čitalnica vselej pošiljala pismene ali brzojavne pozdrave.

Svojim članom je društvo prirejalo ob porokah podoknice; poslavljal se ob preselitvi od njih z odhodnicami, ki so imele značaj iskrenih družinskih praznikov; umrlim članom v spomin je razobešalo črno zastavo in se korporativno udeleževalo pogreba; društveni pevski zbor pa je ob hišah žalosti in ob odprtih grobovih popeval pretresljive žalostinke.

Čitalnica šteje mnogo dobrotnikov, ki so ji od časa do časa z znatnimi podporami in darili priskočili na pomoč. Veliki djakovski škof Josip Juri Strossmayer ji je poslal v dar 100 K, ko so ga l. 1863. vpisali med njene člane; istega leta je poklonil društvu za pirhe Fidelis Terpinc državno obli-gacijo, glasečo se na 200 K; l. 1865. je podaril Leop. Jugovic, trgovec v Aleksandriji, 60 K; veliko-dušna dobrotnica in podpornica društva je bila blaga gospa Ivana Pleiweiss. Vinko Majdič je dal kot društveni predsednik l. 1885 večinoma na svoje stroške popolnoma prenoviti društvene prostore; Karel Šavnik redno prispeva vsako leto večji znesek, dasi je kot častni član prost vsakega plačevanja. V svojih oporokah so se spomnili Čitalnice z večjimi darili: dekan Janez Reš in trgovci Janko Majdič, Ivan Majdič,

Karel Puppo in Franc Omersa. Hvaležen spomin vsem dobrotnikom!

Prvotna svoja pravila je posnela Čitalnica po onih ljubljanske čitalnice; vlada jih je potrdila dne 16. dec. 1862. Nekoliko spremenjena pravila je vlada potrdila dne 12. februarja 1867; število odbornikov se je povišalo od 5 na 9; Pravila so iznova prenaradili l. 1884. in zlasti 1907, ko so v področju Čitalnice ustanovili dva samostojna odseka: namreč pevski in dramatični odsek. Malenkosti so zopet izpremenili na občnem zboru dne 21. 12. 1912. Poslovnik, ki natančno določuje postopanje pri občnem zboru in pri sejah, kakor tudi podrobno predpisuje posameznim odborovim funkcionarjem njihove posle, so sprejeli in odobrili na občnem zboru dne 17. decembra 1910.

Za društveni prapor je najprvo služila ona zastava, katero so dne 16. avgusta l. 1863. poklonile čitalniškemu pevskeemu zboru narodne gospe in gospodične iz Kranja. Zastavo je izročil pevcem s primernim nagovorom društveni tajnik Karel Šavnik. Novo zastavo si je omislila Čitalnica l. 1883. o priliki cesarjevega prihoda v Kranj. Milostni vladar je tedaj sprejel odposlanstvo Čitalnice, ki se mu je prišla klanjat z novo zastavo. Slavnostno pa se je razvila ta zastava šele prihodnje leto, dne 30. avgusta 1884. Stala je 540 K. Vezle so jo gospodične: Jela Globočnik, Ljudmila Pirc, Olga Pirc in Amalija Prešeren. Zastava predstavlja slovensko trobojnico, narejeno iz dragocene svile; na eni strani ima uvezeno zlato liro, okrog katere se vije napis: Čitalnica v Kranju, na drugi strani pa grb mesta Kranja; koncem droga je pričvrščena posrebrena sulica, ki nosi na eni strani napis: „Naprej, zastava Slave!“, na drugi pa letnico 1883; ob robu sulice se vije

lipov venec. Ob društveni tridesetletnici je zastava dobila dragocen srebrn venec, ki so ga podarile narodne dame iz Kranja; venec ima spodaj vrezan napis: 16. 8. 1863. Čitalničarke Narodni čitalnici v Kranju ob tridesetletnici. 13. 8. 1893.

Sestavljen je venec iz srebrnih lovorovih peres, na katerih notranji strani je čitati imena tehle darovalk: Katarina Florian 1863—1893, Marija Cof, Marija Crobath, Marija Drukar, Ana Globočnik, Klotilda Golf, Marija Globočnik, Filomena Hauška, Josipina Hanhart, Betika Kreuzberger, Ana Jugovic, Anica Majdič, Marija Killer, Josipina Krisper, Mici Mayr, Matilda Majdič, Ana Mayr, Mici Omersa, Ana Štempihar, Leopoldina Šavnik, Josipina Puppo, Ivana Sajovic, Nuška Sajovic, Karla Sajovic, Marija Prevc, Josipina Pučnik, Mimica Pirc, Marija Polak, Olga Pirc, Jelica Pavšlar, Katarina Pirc, Alojzija Peressini 1863—1893, Pavla Omersa. Zastavo krasi dragocen trak iz rdeče svile z napisom: „Slovenke iz Kranja.“

Zastavonoši so bili: Janez Mandelc, Jošt Čuk, dr. Josip Kušar, Ivan Rakovec, Ivan Pirc, Karel Depoli, Anton Majdič, Maks Fock, Maks Dachs.

Začasne prostore je imela Čitalnica najpreje na Stari pošti in potem v Geigerjevi hiši (sedanja Ogrinčeva hiša na Glavnem trgu), kjer je bil nekdanj sedež kranjskih vojvodov, kakor menijo nekateri zgodovinarji. Zato pravi dopisnik „Novic“, ko poroča o Čitalnični besedi meseca maja 1863.: „Znamenito in pomena vredno je, da smo se v ravno tistem poslopju in morebiti tudi v ravno tisti sobi sešli, kjer so nekdanj kranjski vojvodi prebivali.“ Koncem julija 1863. se je Čitalnica za stalno preselila v hišo Petra Mayrja št. 3 in dobila lepe prostore ondi, kjer se sedaj nahaja c. kr. višji davčni urad. V letih 1867. do 1870. je Čitalnica prepustila del svojih prostorov

da se je v njih nastanilo zemljemersko nadzorništvo. Dne 1. oktobra 1874. se je morala Čitalnica umakniti iz Mayrjeve hiše in se nastaniti v Prevčevi hiši „Pri jahaču“ (št. 21). Tam je ostala skoro tri leta do sv. Jurja 1877., ko je prišla zopet nazaj v Mayrjevo hišo in sicer v one prostore, v katerih se nahaja še danes. Čitalnica ima posebno sobo za branje ter ljudsko knjižnico in dvorano. Prostore krasi cesarjev, Vodnikov, Bleiweisov, Slomškov in Aškerčev kip ter tele podobe: Franc Jožef I., Trubar, Layer, Prešeren, Slomšek, Bleiweis, Gaj in Praga.

Posel društvenega sluge so opravljali: Avguštin Potušek, Ivana Potušek (nad 40 let) in Ivana Noč.

V društvenih prostorih so imeli svoje prireditve (zborovanja, plese, veselice, itd.): Kranjski člani ljubljanskega „Južnega Sokola“, častniki slovaškega polka „Nagy“; narodni trgovci; uradniki Rudolfove železnice; „Gorenjski Sokol; Telovadno društvo Sokol z ženskim oddelkom; Požarna bramba v Kranju; dijaki, zlasti abiturientje cesarja Franca Jožefa gimnazije v Kranju; ferialni društvi „Sava“ in „Vesna“; Podružnica slov. planinskega društva za kranjski okraj; Moška in ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda (glavna skupščina, dne 7. 8. 1895.); člani slovenske opere in slov. drame iz Ljubljane; Slovensko bralno društvo v Kranju; salonski orkester Sloga; Učiteljsko društvo za kranjski okraj; Zaveza avstr. jugoslov. učit. društev; Podružnica trgovskega društva Merkur; Železničarji; Veteransko društvo. Razen tega so v Čitalnici večkrat nastopali posamezniki (pevci, deklamatorji, komični predstavljalci itd.).

Čitalnica je član tehle društev: Akademija v Ljubljani; Muzejsko društvo za Kranjsko; Podružnica slov. plan. društva v Kranju; Slovenska Matica; Glas-

beni Matica; Socialna Matica; Zveza slov. izobraževalnih društev; Mohorjeva družba; Hrvatska Matica; L. 1893. je pristopila z zneskom 200 K med pokrovitelje Družbe sv. Cirila in Metoda; l. 1909. je z zneskom 200 K uložila en kamen v obrambni sklad iste družbe; k zadrugi Narodni dom v Kranju, ki namerava sezidati skupen dom za napredna društva, je pristopila z 10 delnicami po 20 K.

Čitalnica je štela v posameznih letih članov: 113 (1863), 112 (66 domačih, 46 zunanjih; 1865), 101 (50 dom. 51 zun.; 1866), 102 (1870), 82 (1872), 86 (1873), 41 (1876), 72 (1877) 78 (1878), 78 (1879), 71 (in 10 pevcev; 1883), 69 (1887), 69 (1888), 63 (1890), 71 (1892), 85 (1897), 83 (1898), 91 (1899), 90 (in 13 sodeluj.; 1900), 83 (26 sodel. skup. 109; 1901), 78 (sodel. 30; skup. 108; 1902), 80 (in 32 sodel.; skupaj 112; 1903), 81 (in 38 sodel.; skup. 122; 1904), 83 (in 40 sod.; skup. 123; 1905), 92 (in 64 sodel. skupaj 156; 1906), 82 (in 51 sodel.; skup. 133; 1907), 91 (in 50 sod.; skup. 141; 1908), 89 (in 45 sod.; skupaj 134; 1909), 114 (in 50 sod.; skup. 164; 1910), 115 (in 49 sod.; skup. 164; 1911), 108 (1912), 114 (1913).

Predsedniki: Matej Pirc (1863—1869), dr. Valentin Prevc (1870), Leopold Jugovic (1871), dr. Janez Mencinger (1872—1875), Franc Omersa (1876), dr. Janez Mencinger (1877—1882), Ivan Škerlj (1883), Vinko Majdič (1884—1885), dr. Edvard Šavnik (1886 do 1888), Viktor Globočnik (1888—1894), Ferdinand Sajovic (1895), Vinko Majdič (1896—1899), Franc Peterlin (1900—1902), Vinko Majdič (1903—1905), Makso Pirnat (1906), Vinko Majdič (1907), Vilko Rus (1908), Makso Pirnat (1908), dr. Jožef Kušar (1909), dr. Simon Dolar (1910), Adalbert Pučnik (1911—1912), Makso Fock (1913).

Podpredsedniki: dr. Karel Bleiweis, Leopold Jugovic, dr. Franc Kocuvan, Ferdinand Sajovic, Matej Pirc, Vinko Majdič, Ferdinand Sajovic, Ciril Pirc, Vinko Majdič, Makso Pirnat, Ivan Valenčič, Franc Ivanc, Adalbert Pučnik, Jožef Tajnik, Vilko Rus, Jožef Cvar.

Tajniki: Karel Šavnik, Matej Vodušek, Ferdinand Sajovic, dr. Ivan Tavčar, Martin Karlin, Janko Globočnik, Jožef Kušar, Avgust Drukar, Ciril Pirc, Ivan Valenčič, dr. Jožef Tominšek, Ivan Valenčič, Franc Arh, Hinko Rebolj, Franc Ivanc, Alojzij Novak, Rado Sedej, Mirko Crobath.

Blagajniki: Konrad Pleiweis, Franc Dolenc, Ferdinand Sajovic, Rajko Krisper, Matej Pirc, Viktor Globočnik, Vinko Majdič, Metod Pirc, Ferdinand Polak, Ciril Pirc, Janko Majdič, Ivan Valenčič, Franc Arh, Zdravko Novak, Leopold Mikuš, Makso Fock, Leopold Mikuš.

Knjižničarji: Janko Pajk, Franc Špendal, Martin Karlin, Peter Mayr, Metod Pirc, Jožef Kušar, Avgust Drukar, Ciril Pirc, dr. Jakob Žmavc, dr. Franc Koprivnik, Franc Arh, Zdravko Novak, Ivan Valenčič, Anton Sinkovc, Adalbert Pučnik.

Gospodarji: Henrik Candolini, Ivan Pezdič, Jožef Kušar, Ivan Pezdič, Avgust Drukar, dr. Jožef Tominšek, Ivan Valenčič, Franc Arh, dr. Jožef Tominšek, Janko Majdič, Ivan Valenčič, Anton Peterlin, Anton Adamič, Jožef Meden, Franc Zupančič.

Odborniki brez portfelja: Janez Globočnik, Konrad Loker, Juri Strbenec, Franc Krisper, Ferdinand Sajovic, Franc Kadilnik, Gregor Keršič, Viljem Kraus, Luka Robič, Janez Reš, Dragotin Pec, Matej Pirc, Konrad Pučnik, Ivan Franke, Rajko Krisper, Vinko Majdič, Alojzij Pečnik, Tomo Pavšlar, Franc Gerdinič, dr. Edvard Šavnik, Peter Mayr, Metod

Pirc, Ciril Pirc, Juri Režek, Avgust Drukar, Viktor Globočnik, Hinko Podkrajšek, Anton Štritof, Anton Zupan, dr. Jožef Tominšek, Ivan Valenčič, Vilko Rus, dr. Jožef Kušar, Franc Ivanc, Makso Pirnat, Franc Luznar, Rado Sedej, Anton Šinkovec.

Namesniki odbornikov: Franc Peršl, Rajko Krisper, Andrej Babič, Henrik Candolini, Ivan Pirh, Tomo Pavšlar, Ciril Pirc, Anton Drukar, Artur Folakovsky, Ferdinand Polak, Alojzij Lavrenčič, Franc Luznar, Anton Štritof, Janko Majdič, Janko Sajovic, Jakob Killer, Rudolf Strnad, Franc Šavnik, dr. Valentin Korun, Vilko Rebolj, Franc Ivanc, Zdravko Novak, Ivan Masten, Anton Adamič, Makso Fock, Anton Formandl, Jožef Meden, Rado Sedej, Rudolf Rus, Krsto Vlaović, Dragotin Rant, Mijo Petek, Jožef Podbregar, Jožef Cvar, Franc Kukovca, Franc Majdič.

Pregledovalci računov: dr. Juri Strbenec, Janez Reš, Ferko Sajovic, Janko Pajk, Karel Pec, Luka Robič, Anton Mežnarec, Franc Peršl, Jernej Babič, J. Kukovec, Ivan Zalokar, Franc Sajovic, Juri Režek, Tomo Pavšlar, Janko Majdič, Ivan Rakovc, Anton Peterlin, dr. Valentin Kušar, Franc Arh, Rudolf Kokalj, Rudolf Strnad, Franc Ivanc, Franc Krisper, Franc Luznar, Alojzij Novak, Janko Sajovic, Franc Crobath st., Robert Kenda, Mirko Kmet, Jožef Kukovca, Jožef Meden, Ivan Langašek.

2. Petje in godba.

Lahko rečemo, da je bil duša društvenega delovanja in življenja pevski zbor, moški in ženski. Z malimi presledki je imela Čitalnica redno svoj pevski zbor.

Že ob veliki slavnosti dne 16. 8. 1863., ko so slovesno otvorili društvene prostore, je nastopil domači moški zbor, katerega člani so bili: Peter Cebin, Franc Dolenc, Rajko Krisper, Ivan Lebar, Franc Lokar, Janez Mandelc, Simon Paternoster, Anton Pečnik, Andrej Peteln, Matej Rooss in Ferdinand Sajovic. Ta prvi zbor sta kot pevovodja vodila učitelja Peter Cebin in Andrej Peteln.

L. 1872. je Čitalnica dobila celo svoj ženski zbor, ki pa se je kmalu razšel. Obstajal pa je še vedno stari moški zbor; v njem so peli nekateri zgoraj omenjenih pevcev, pristopili pa so tudi nekateri novi, kakor: dr. Karel Glaser, Martin Karlin, Peter Mayr, Martin Novak, Konrad Pučnik, Alojzij Račič, Franc Skaberne, dr. Edvard Šavnik, Franc Trdina, Franc Vidmar in Matej Vodušek. Posel pevovodja so opravljali po vrsti: profesor Matej Vodušek, učitelj Alojzij Račič, profesor dr. Karel Glaser, knjigovodja Franc Trdina in profesor Franc Skaberne. Zanimivo je omeniti, da je bil pevovodja dr. Karel Glaser leta 1877. nenadoma prestavljen iz Kranja v Šlezijo zaradi svojega narodnega mišljenja in sodelovanja pri Čitalnici.

Pevski zbor se je na novo poživil l. 1880. Tedaj so sestavili naravnost vzorni pevski red, ki je natančno določeval vse podrobnosti glede pevskih vaj,

skušenj in javnih pevskih nastopov. Ta pevski red, katerega je l. 1906. pevski odsek nekoliko spremenjenega zopet sprejel in odobril, je še sedaj v veljavi. Naša pevska društva si ga lahko vzamejo za zgled.

Vodstvo pevskega zbora je l. 1880. prevzel nadarjeni pevec in glasbenik učitelj Edmund Lacheiner. Poleg njega je pevce učil in vodil nepozabni profesor Franc Gerdinič. V pevski zbor so nanovo vstopili: Matija Bradaška star., Franc Crobath star., Karel Drinovec, Avgust Drukar, Ivan Franke, Franc Gerdinič, Simon Jugovic, Ivan Macher, Edmund Lacheiner, Vinko Majdič, Franc Mayr, Peter Mayr, Tomaž Pavšlar, Alojzij Pečnik, Ivan Pogačar, Anton Prevc, dr. Franc Prevc, Edvard Rabič in Ivan Uzana.

Proti koncu osemdesetih let je pri društvenih prireditvah sodeloval mešani cerkveni zbor, ki pa je obstajal iz samih Čitalničarjev. Članice in člani tega pevskega zbora, kateremu je načeloval kot pevovodja spretni in izobraženi pevec nadučitelj Ivan Pezdič, so bili: Ernestina Franc (Kalan), Jelica Florian (Pavšlar), Ana Jugovic (Štempihar), Fani Jugovic, Francka Kopač, Marija Ogrinec, Roza Peršl, Karolina Rakovec (Dobida), Matilda Šega, Zofija Šega, Fani Ulrich, Karel Drinovec, Anton Drukar, Avgust Drukar, Ivan Pezdič, Edvard Rabič, Vincenc Šoklič.

L. 1893. in 1894. je vodil petje v Čitalnici jurist Karel Šavnik.

Profesor Anton Štritof je l. 1895. v Čitalnici osnoval mešani zbor, ki je štel sprva 30 članov, ki pa se je dve leti kasneje pomnožil celo na 70 članov. Zbor je vodil Anton Štritof od l. 1895—1897., potem pa Vilko Rus, ki je deloval kot pevovodja neumorno celih štirinajst let. Njegovi vztrajnosti in njegovemu previdnemu postopanju se je posrečilo, da je l. 1906.

zopet začel delovati mešani zbor. Vilko Rus je tudi uvedel praktični pouk v pevski teoriji. V priznanje velikih zaslug, ki si jih je pridobil Vilko Rus kot pevovodja, so mu pevci 26. okt. 1908. priredili časten večer in mu poklonili srebrno taktirko in piščalko. L. 1910. je vodil pevski zbor Martin Beranič, potem zopet Vilko Rus. Za njim je prevzel jeseni l. 1912. vodstvo moškega zbora vrli naš skladatelj Viktor Šmigovc, kateremu se gotovo posreči, da se skoro osnuje poleg moškega tudi mešani zbor. Viktorju Šmigovcu stoji ob strani s svetom in dejanjem čislani naš skladatelj Oskar Dev.

Članice in člani pevskega Čitalničnega zbora od l. 1895. do danes so bili:

Bizjak Ivana	Mally Ana
Bučar Marija	Mally Ida
Burger Frida	Matjašič Ida
Corazza Leopoldina	Mayr (Masten) Anica
Eller Pavla	Mayr (Pernuš) Anica
Eržen Ivanka	Mayr Danica
Ferjan Beti	Mayr (Holzhacker) Jelica
Florian Jelica	Mihelič Antonija
Florian Katinka	Mulej Jerica
Fock Anica	Novak Marija
Golob Marija st.	Orehek (Rooss) Kornelija
Golob Marija ml.	Orehek Slavica
Golob Vilma	Pantar Karolina
Jäger Ivanka	Pantar (Dernič) Pavla
Jugovic Fani	Papler Albina
Kikel (Smole) Marjeta	Pavšlar Jela
Köstl Marija	Pirc Ana
Krč Katinka	Pirnat Anica
Krisper Inka	Polak Vida
Krisper (Korošec) Marija	Polak (Mlejniki) Mara
Kump Marija	Pollak Dora
Kuralt Angela	Pravst Malči
Kuralt Marija	Prevec Antonija
Lampret Zora	Pučnik (Guzelj-Peterlin)
Lehrmann Marija	Zofija

Remic Marica
 Rooss Marija
 Sajovic Hani
 Schmit Ema
 Skrem (Cvar) Viktorija
 Splihal Marija
 Stampfer Marija
 Suhadolnik Pavla
 Suttner Pavla
 Šavnik Anica
 Šavnik Marta
 Šavnik Meta
 Šavnik (Sajovic) Vera
 Šega Matilda
 Šlamberger Inka
 Šoklič Angela
 Šoklič Ivanka

Adamič Anton
 Ambrožič Mirko
 Apé Adolf
 Ažman Karel
 Beranič Martin
 Bergant Mihael
 Beseljak Karel
 Blaznik Leopold
 Bloudek Lev
 Bradaška Peter
 Brilli Anton
 Crobath Franc st.
 Crobath Franc ml.
 Crobath Mirko
 Čampa Josip
 Česen Josip
 Dachs Maksimiljan
 Deisinger Herman
 Depoli Adolf
 Depoli Juri
 Dev Oskar
 Dobeic Osvald
 Dolžan Franc
 Dornig Peter
 Drinovec Karel
 Drukar Anton

Štempihar Ana
 Štritof Viktorija
 Šumi (Rus) Ana
 Šumi (Schiffner) Marija
 Šumi Pavla
 Šumi (Plut) Valentina
 Tavčar Alba
 Teply Leopoldina
 Ullrich Fani
 Valenčič Hermína
 Valentič Ljudmila
 Volc Fani
 Vrhovec Amalija
 Weit Anica
 Weit Pavla
 Weit Zinka
 Zajc Fani

Drukar Avgust
 Duller Alojzij
 Eržen Gašper
 Fock Makso
 Gärtner Franc
 Geiger Konrad
 Golob Viktor
 Holzhacker Franc
 Horvat Martin
 Horvatič Juri
 Ivanc Franc
 Izlakar Jakob
 Jakhel Emil
 Janc Ivan
 Jenko Josip
 Jerbič Nikolaj
 Jezeršek Anton
 Kalan Andrej
 Keber Ivan
 Kenda Robert
 Kmet Mirko
 Kosmač Kalist
 Kovačič Ivan
 Kovačič Julij
 Kraigher Rudolf
 Krč Ivan

Krisper Franc
Kušar Valentin dr.
Kušlan Jernej
Kummer Franc
Kummer Ivan
Kummer Janko
Kunstelj Luka
Lacheiner Edmund
Lavrenčič Alojzij
Lazar Alojzij
Levec Ivan
Majdič Anton
Majdič Janko
Majdič Josip
Marčan Josip
Marmolja Mirko
Markič Anton
Masten Ivan
Mayr Petko
Meden Josip
Miklavčič Franc
Mlakar Ljudevit
Mlejniki Rajko
Novak Alojzij
Novak Valentin
Ošabnik Alojzij
Pavlin Mirko
Pečnik Alojzij
Peterman Albin
Pirc Ivan
Pleše Štefan
Podbregar Josip
Pogačnik Franc
Polajner Karel
Potušek Ivan
Prevoršek Franc
Pučnik Adalbert

Pučnik Konrad
Rakovec Ivan
Rant Karel
Ravhekar Anton
Ravnikar Franc
Rebolj Lovro
Rooss Albert
Rooss Edmund
Rus Josip
Rus Rudolf
Rus Vilibald
Sajovic Janko
Sajovic Evgen
Sakulj Karel
Savnik Ivan
Schwarz Ivan
Sepaher Anton
Sladič Franc
Splihal Franc
Steinbauer Franc
Stopar Anton
Strnad Rudolf
Šavnik Karel dr.
Šmigovec Viktor
Štefin Peter
Štirn Franc
Štritof Anton
Tičar Josip
Titl Čestimir
Vadnjal Alojzij
Varl Ivan
Verbič Ivan
Vrtačnik Ivan
Vrstovšek Franc
Wagner Milan
Zotmann Karel
Zupančič Franc

Solistinje: Mira Dev, Jerica Florian (Pavšlar),
Ana Jugovic (Štempihar), Marija Murgel, Ivana Pec,
Roza Peršl, Anica Pirnat, Marija Reyer.

Solisti: Makso Dachs, Avgust Drukar, Konrad
Geiger, dr. Pavel Kozina, Franc Krisper, Ivan Lorenz,

Karel Mahkota, Janez Mandelc, Ivan Meden, Jožef Meden, Ivan Medič, operni pevec Melkuš, operni pevec Jožef Nolli; Fran Papa, Franc Pavšek, Avgust Pucihar, Anton Razinger, Vilko Rus, Ivan Schwarz, operni pevec I. K. Trtnik, Janko Žirovnik.

Pri društvenih prireditvah so sodelovali: operni pevec Melkuš (5. 5. 1867.), ljubljanski pripravniki Ivan Medič, Anton Razinger in Janko Žiravnik (Binkoštno nedeljo 1872.); pevski zbor ljubljanske čitalnice, med njim znani pevci Ivan Meden, Jožef Nolli in Avgust Pucihar (7. 9. 1873.); ljubljanski pevci (20. 8. 1882.); škofjeloški kvartet: Deisinger, Papa, Krenner, Lorenz (4. 4. 1886.); ljubljanski kvartet: Razinger, Štamcar, Pianeki, Paternoster (27. 4. 1889.); ljubljanski kvartet: Štefančič, Branke, Lilek, Dečman (16. 8. 1891.); operni pevec I. K. Trtnik (1. 6. 1895.); člani slovenske opere iz Ljubljane (30. 4. 1904.); dr. Pavel Kozina (22. 4. 1911.). Prav posebej moram poudariti, da so se učitelji-pevci iz okolice vsikdar radi odzvali vabilu in prošnji Čitalnice in z veseljem in požrtvovanjem pomagali pri raznih javnih nastopih društvenega pevskega zbora. Tako je v zadnjem času z velikimi uspehi večkrat nastopal učiteljski kvartet: Vilko Rus, Andrej Rape, Jožef Lapajne in Andrej Kmet. Tako so tudi za slavnostni koncert povodom 50letnice drage volje priskočili na pomoč tile pevci-učitelji: Leopold Ažman, nadučitelj v Žabnici; Franc Ciuha, nadučitelj v Smledniku; Peter Jocif, učitelj v Cerkljah; Jožef Lapajne, nadučitelj v Cerkljah; Anton Mahkota, nadučitelj v Voklem in Rudolf Zore, nadučitelj v Predosljih. Pri istem koncertu sodelujeta tudi brata umetnika Anton Trost (glasovir) in Ivan Trost (gosli).

Izmed važnejših pevskih prireditev so omeniti tele:
a) besede: 28. 9. 1864.; 22. 12. 1867.; 3. 1. 1868.;

6. 1. 1870.; 7. 9. 1873.; 21. 12. 1873.; 12. 3. 1876.; 15. 6. 1876.; 28. 10. 1876.; 19. 8. 1877.; *b) koncerti*: Binkoštno nedeljo 1872.; 31. 5. 1874.; 26. 12. 1875.; 20. 8. 1882.; 4. 4. 1886.; 17. 4. 1887.; 6. 10. 1888. (za 40letnico cesarjevega vladanja); 27. 4. 1889.; 16. 8. 1891.; 1. 6. 1895.; 26. 4. 1896.; 21. 11. 1896.; 3. 4. 1897.; 24. 4. 1897.; 23. 4. 1898. (prvi nastop pomnoženega mešanega zbora); 31. 3. 1900; 9. 4. 1904.; 13. 5. 1905.; 21. 4. 1906. (nastopi zopet mešani zbor; 16. 2. 1907.; 14. 4. 1907. (Gregorčičev večer); 14. 7. 1907. (koncert v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem); 11. 4. 1908. (navzoča skladatelja Jakob Aljaž in Oskar Dev) in 12. 4. 1908. (ljudski koncert); 19. 9. 1909.; 21. 5. 1910. (koncert „Naša pesem“, navzoč koncertni vodja Matej Hubad iz Ljubljane); 26. 6. 1910. (proslava 50letnice naše himne „Naprej, zastava Slave!“, navzoč skladatelj Davorin Jenko in sestra Simona Jenka); 2. 7. 1910. (sodelovanje pri nastopu tamburaškega društva „Strel“ iz Borovelj); 4. 12. 1910. (Čitalniški pevski zbor nastopi z velikim uspehom pri velikem ljudskem koncertu Zaveze slovenskih pevskih društev v Narodnem domu v Ljubljani); 22. 4. 1911.

Čitalniški pevski zbor je razentega večkrat sodeloval pri slavnostih, ki so jih prirejali drugi, n. pr. Telovadno društvo Sokol, Godba gasilnega društva, Vesna, abifurijentje kranjske gimnazije itd.

Čitalnica je vneto gojila tudi godbo. L. 1870. je imela svoj diletantski orkester, ki je sviral pri Vodnikovi besedi dne 30. 1. istega leta; duša tega orkestra je bil Viljem Kraus, katastralni nadzornik. L. 1871. je pri Vodnikovi besedi nastopil muzikalni kvintet (Karel Pec, Slavoljub Praprotnik, Peter Čebin, Alojzij Račič in Adolf Hubeny). L. 1884. so ustanovili v Kranju samostojni godbeni klub, katerega člani

so bili Čitalničarji: Viktor Parma (kapelnik), Franc Gerdinič, Karel Pirc, Ferdinand Polak, dr. Edvard Šavnik, Edmund Lacheiner, Juri Režek, Ivan Pezdič in Ciril Pirc. L. 1900. se je v Čitalnici osnoval društveni godbeni klub, pri katerem so sodelovali: Franc Wogrolly (kapelnik), Franc Horn, Ciril Pirc, Franc Rojina, Juri Depoli, Konrad Geiger, Ivan Pfundner, Adalbert Levičnik. Vilko Rus, Ivan Zavadil, Ivan Verbič in Adolf Simon. Prvi kakor drugi klub je mnogokrat sodeloval pri društvenih koncertih in veselicah; zadnja leta pa je imela Čitalnica v salon-skem orkestru „Sloga“ požrtvovalnega, vnetega in zvestega pomočnika in sotrudnika.

Da je bilo v Čitalnici igranje na glasovir pri vsaki slovesni priliki na dnevnem redu, to je umevno samoobsebi. Samostojne glasovirske točke so proizvajali, oziroma spremljali petje na glasoviru: Leopoldina Corazza, Oskar Dev, Davorin Jenko, Fani Jugovic, Kati Jugovic, Emilija Jurman, Inka Krisper, Marija Pec, Anica Pirnat, Ivanka Podrekar, Alojzij Račič, Ivan Sprachmann, Ivan Stöckl (znani pianist), Anton Trost.

Kot igralci na gosli so nastopili: Adolf Hubeny, Pavel Lozar, Ivan Meier, Franc Preve, Ivan Skala, Ivan Trost.

Pri večjih svečanostih je sodelovala vojaška godba, domžalska godba in domača godba gasilnega društva.

Pozabiti ne smemo, da je iz Čitalniškega pev-skega zbora izšla misel, da naj se v Kranju osnuje prepotrebna Glasbena šola, ki bodi podružnica Glasbene Maticé v Ljubljani. Šola se je res ustano-vila, prav lepo uspeva in nudi zlasti naši ljudsko-šolski in gimnazijski mladini preugodno priliko, da se vežba v petju in glasbi.

Še nekaj spominov na nekatere pesmi. Nekdaj tako priljubljeno in slavljen pesem „Kdo je mar“ (dr. B. Ipavic) so v Čitalnici prvič peli 22. 12. 1867., drugič 12. 3. 1876. in tretjič v Podbrezju 15. 9. 1878., ko so šli častitat pesniku Ivanu Veselu Koseskemu k 80letnici njegovi. Pevec Ivan Meden je prvič pel v Kranju svojega slovitega „Popotnika“ 7. 9. 1873. Nedosežno Nedvedovo „Nazaj v planinski raj“ je mešani zbor prvič pel dne 17. 4. 1887. Znani čveterospev „Vinska poskušnja“ so peli dne 24. 2. 1900.: dr. Jožef Kušar, Vilko Rus, Alojzij Lavrenčič in Ivan Verbič.

3. Gledališke predstave.

Od začetka Čitalnice pa do danes so hile gledališke predstave stalno na dnevnem redu in so vselej imele posebno privlačno silo. Le v onih letih, ko je bila Čitalnica nastanjena v Jahačevi hiši in imela silno majhne prostore, je težko šlo s predstavami. Prostori v Mayrjevi hiši pa so zadoščali, da se je postavil primeren oder, na katerem so mogli prirejati tudi večje igre.

Mobilije in rekvizite za igre so drage volje posojale razne meščanske rodbine. Iskrena jim hvala za njihovo uslužnost in dobrohotnost!

Oder, oziroma zagrinjalo in kulise so slikali: slikar Jožef Egartner, profesor Ivan Franke, ki je prirejal naravnost umetniške kostume in maske, učitelj Edmund Lacheiner, v novjšem času pa fotograf Ivan Jagodic.

Posel režiserja so opravljali; Karel Pec, Ivan Franke, Ivan Cof, Avgust Drukar, Ciril Pirc, Hinko

Rebolj, Leopold Mikuš, Janko Sajovic, Janko Rozman, Vinko Kovačič in dr. Janko Leskovic.

Šepetalci so bili: Ivan Škerlj, Ivan Cof, Avgust Drukar, Rupert Celestina, Franc Peharc, Ivan Krč, dr. Franc Suhadolnik, Ivan Valenčič, Rihard Moser, Mirko Fajdiga, Janko Mošet.

a) Igre.

Advokata. Spevoigra. 8. 4. 1866.

Agitator. Silvestrova burka s petjem in žvižganjem. 31. 12. 1896.

Berite „Novice“! 25. 3. 1882.

Blaznica v I. nadstropju. 25. 3. 1882; 31. 12. 1898.

Bob iz Kranja. 24. 9. 1866.

Brat Martin. 22. in 23. 2; 7. in 8. 3. 1908.

Bratranec. Burka. 21. 11. 1903.

Brat Sokol. 29. 4. 1905.

Cavalleria rusticana. Igra. 1910.

Čarovnica pri jezeru. Drama v 4. dejanjih. 29. in 30. 3. 1913.

Čitalnica pri branjevki. Enodej. (Igrali član. slov. gled. v Ljubljani; režiser Rudolf Inemann.)

Črni Peter. 3. 4. 1870.

Deseti brat. 13. 12. 1902; 6. 1. 1903; 20. in 21. 4. 1912.

Detektiv. 1910. Dvakrat.

Dobri sodnik. 31. 12. 1905; 14. 1. 1906.

Dobro jutro. 1865.

Doktor Robin. Veseloigra. 18. 2. 1883.

Domači prepir. 5. 2. 1865.

Dva gospoda, pa en sluga. Burka v 1. d. 12. 4. 1891.

Dve tašči. 23. 11. 1901.

Dva zeta. Veseloigra. 19. 11. 1893; 31. 11. 1902.

Egipet. Burka s petjem in godbo. 31. 12. 1887.

Ena se mora omožiti. Burka v 1. d. 31. 12. 1891.

Enajsta zapoved. 31. 12. 1906; 13. 1. 1907.

Eno uro doktor. Šaloigra v 1. d. 19. 3. 1871; 16. 4. 1882.
 Filozof. Šaloigra v 1. d. 20. 11. 1870; 23. 11. 1890.
 Francosko-pruska vojska. Burka. 31. 12. 1893.
 Garibaldi. 30. 12. 1877.
 Gluh mora biti. Burka. 30. 12. 1877; 24. 3. 1889;
 Gospod Čapek ali Kaj me nihče ne pozna? 1869;
 6. 1. 1870.
 Gringoire. Igrokaz. 15. 5. 1887. (Ljubljanski igralci).
 Hlapec in gospod. 1912. (Pustni večer.)
 Idealna tašča. 18. 11. 1905.
 Igra pike. Šaloigra v 1. dej. 29. 3. 1868; 1898 (Ljubljanski igralci; režiser Rudolf Inemann.)
 Išče se odgojnik. 25. 11. 1911.
 Kandidat. 31. 12. 1896.
 Kinematograf 6. in 6. 10. 1911.
 Kje je meja. 5. 3. 1882; 2. 7. 1892 (igrana v Grajzarjevem gozdu pri Šenčurju.)
 Kljukec je od smrti vstal. 24. 9. 1866.
 Klobuk. Veseloigra. 23. 11. 1884.
 Krojač Fips. 5. 3. 1882.
 Kteri bo? Veseloigra. 16. 12. 1866.
 Legionarji. 25., 26. in 27. 3. 1904; 2., 3. in 9. 4. 1910.
 Lojrei. 27. 4. 1889.
 Martin Smola. 31. 12. 1901.
 Maškarada. Gluma v 3. d. 9. in 10. 11. 1912.
 Mati. 24. in 25. 3. 1911; 7. 5. 1911. (Igrana pri Cingeljnu v Glinjah poleg Borovelj na Koroškem.)
 Medved. 1910. Dvakrat.
 Mesalina. 31. 12. 1904;
 Mlinar in njegova hči. 29. 10. in 8. 11. 1908; 6. in 7. 11. 1909.
 Moj ideal. 26. 1. in 1. 2. 1901.
 Mož domu! Burka. 31. 12. 1893.
 Mutec. Veseloigra. 4. 2. 1872; 24. 3. 1874.

Na Koprivniku. Dram. prizor. 2. 2. 1874.
 Na letovišču. 12. in 13. 12. 1908.
 Na Osojah. 28. in 29. 11. 1908.
 Napoleonov samovar. 16. 2. 1901.
 Na snubitvi. 31. 12. 1910.
 Nebesa na zemlji. 31. 12. 1911; 6. in 7. 1. 1912.
 Nelly Rozier. (Njegova hišina). 31. 12. 1903; 9. 1. 1904.
 Nioba. 1910. Dvakrat.
 Nepošteni. 19. 4. 1. 9913. (Ljubljanski igralci, režiser Bukšek).
 Oče so rekli, da le. 20. 11. 1817.
 Ona me ljubi. 1872; 19. 3. 1893; 31. 12. 1897.
 Oproščen jetnik. 19. 9. 1869.
 Otok in Struga. Igrokaz v 4. d. 10. in 18. 11. 1906;
 Pod pantofljem. Komičen prizor s kupleti. 31. 12. 1890.
 Poglavje I., II. in III. 9. 3. 1873.
 Pojdemo na Dunaj. 22. 11. 1902.
 Pokojni moj. Šaloigra v 1. d. 4. 3. 1883.
 Ponesrečena glavna skušnja. 15. 5. 1887. (Ljubljanski igralci; 12. 1. 1894; 21. 11. 1903.)
 Popolna žena. 15. 5. 1887. (Ljublj. igralci); 12. 1. 1894; 21. 11. 1903.
 Popotnik. 19. 12. 1864.
Pravda. 29. 6. 1864. Prva igra v kranjski Čitalnici. Ponovljena Binkoštno nedeljo. 1872.
 Preveč sreče. 3. 5. 1890.
 Putifarjeva žena. 1. 2. 1904.
 Ravni pot najboljši pot. 14. 3. 1869.
 Raztresenca. 1. 2. 1907.
 Revček Andrejček. 2. 2. 1903; 2. in 3. 4. 1909.
 Sam ne ve, kaj hoče. 24. 3. 1874; 10. 12. 1882; 12. 4. 1891.
 Servus Petelinček. 3. 1. 1869.
 Simona. 5. in 6. 3. 1909.
 Sred noči. 1910. (Pustni torek.)

Srečno novo leto. 5. 12. 1891; 21. 11. 1896.
 Stara mesto mlade. 10. 12. 1882; 31. 12. 1891.
 Starinarica. 18. 11. 1905.
 Starost slabost. 28. 9. 1864.
 Stojiki. 27. 4. 1889.
 Stric Jaka. 31. 12. 1904.
 Strup. 26. 12. 1870; 24. 3. 1874.
 Svitoslav Zajček. 2. 4. 1865.
 Svojeglavneži. 2. 12. 1877; 26. 4. 1896.
 Škoda se dela. 31. 12. 1891.
 Šolski nadzornik. 31. 12. 1890; 29. 1. 1893.
 Telegram. 22. 12. 1872; 3. 2. 1897.
 Trije očetje naenkrat. 31. 12. 1892.
 Trije tički. 31. 12. 1909.
 Tujci. 10. in 11. 12. 1910.
 Ultra. 14. 3. 1869.
 Umor v Ogljarskih ulicah. 31. 12. 1884.
 Urška in Matevžek ali uropana deklica. 31. 12. 1889.
 Uskok. 20. 8. 1882.
 Valenska svatba. 18., 19. in 25. 3. in 8. 4. 1907.
 Valvazorjev trg št. 15. 26. in 27. 4. 1913.
 V civilu. 4. 2. 1905.
 V dolini. 9. in 10. 12. 1911.
 Vdova in vdovec ali Zvesta do smrti. 4. 3. 1866; 22. 12. 1867.
 Veharjevo letovišče. 2. in 3. 5. 1908.
 V Ljubljano jo dajmo! 25. 9. 1870.
 V medenih dneh. 31. 12. 1907; 8. in 9. 3. 1913.
 Vodnik, Linhart in Zois ali Slovenija oživiljena. Dram. prizor. 31. 1. 1864.
 Vodnik v Olimpu. Igrokaz. 5. 2. 1871; 9. 2. 1873.
 Vražja misel. 6. in 7. 3. 1909.
 Vražji Rudi. 16. in 19. 3. 1912.
 V spanju. 30. 1. 1897.
 Zakonska sol. 7. 4. 1867.

Zapirajte vrata! 16. 4. 1882.
 Zmešnjava nad zmešnjavo. 25. in 26. 1. 1908; 15. 5.
 1908. (igrana v Škofji Loki.)
 Značaji. 14. in 15. 12. 1912.
 Ženin od glada. 1. 1. 1872.
 Ženski jok. 15. 8. 1883; 25. 11. 1899.
 Župan. 5. 3. 1865.
 Župan v omari. 8. in 9. 3. 1913.
 Županova Micika. 10. 9. 1865; 19. 3. 1870.

b) Igralke.

Avsenek Mimi
 Bučar Marija
 Burger Frida
 Dolenc Terezija
 Ferjan Beti
 Eržen Ivanka
 Florjan (Pavšlar) Jelica
 Florian Jelica
 Florian Kati
 Franke Helena
 Gogala Marija
 Golob Vilma
 Gomilšek Alojzija
 Götzl Marija
 Govekar Pavla
 Hauška Filomena
 Hlebš Ferdinanda
 Jäger Ivanka
 Jugovic (Štempihar) Ana
 Jugovic Fani
 Jugovic Kati
 Konc Marija
 Košak Ivanka
 Krč Katinka
 Krisper (Korošec), Mici
 Kušar Vida
 Lampret Zora
 Lindtner Fani
 Mally (Kušar dr.) Marija
 Mayr (Masten) Anica

Mayr (Kreuzberger) Beti
 Mayr (Pernuš) Anica
 Mayr (Holzhacker) Jelica
 Miklavčič Marija
 Omersa (Kokalj dr.) Mici
 Omersa Pavla
 Orehek (Rooss) Kornelija
 Orehek Slavica
 Pevc Cilka
 Pirnat Anica
 Pleiweis (Vodušek) Albina
 Polak (Mlejniki) Mara
 Polak Vida
 Pravst Malči
 Preširen (Globočnik)
 Amalija
 Preširen (Šlamberger)
 Ana
 Preširen Ljudmila
 Prevc (Tavčar) Viktorina
 Pučnik (Dolar dr.) Hela
 Pučnik (Dolenz) Ljudmila
 Rebolj Marija
 Rudolf Viktorija
 Sajovic Hani
 Sajovic Nuška
 Šavnik Marta
 Šavnik (Wilfan dr.) Mici
 Ullrich Marija
 Ullrich Zofija

Valenčič Hermína
Valenčič Ljudmila

Verstovšek Angela
Weit Zinka

c) Igralci.

Ape Adolf
Arh Franc
Bratanič Marko
Brilli Anton
Centrih Ferko
Cof Ivan
Crobath Franc ml.
Crobath Mirko
Čampa Jožef
Čelešnik Rado
Deisinger Herman
Depoli Adolf
Depoli Juri
Drukar Avgust
Duller Alojzij
Eržen Gašper
Fock Makso
Formandl Anton
Frantar Gašper
Globočnik Janko
Golob Jožef
Golob Viktor
Grm Ivan
Gvajec Miha
Izlakar Jakob
Jakhel Emil
Kokalj Alojzij dr.
Kovačič Vinko
Koželj Ivan
Lampe Ivan
Lokar Franc
Lopič Franc
Majdič Vinko
Marčan Jožef
Marmolja Mirko
Masel Ivan
Mayr Pavel
Meden Jožef
Miklavčič Franc

Mikuš Leopold
Mijočka Franc
Moravc Franc
Mošet Franc
Novak Zdravko
Pavlin Mirko
Pavšlar Tomaž
Pec Karel
Peharc Franc
Petek Mijo
Pintar Ivan
Pirc Ciril
Pirc Gustav
Pirc Ivan
Pirc Jožef
Piřnat Ivan
Pogačnik Franc
Polak Janko
Puhar Janko
Rakovec Ivan
Rebolj Hinko
Rozman Janko
Sajovic Evgen
Sajovic Janĝo
Sajovic Stanko
Savnik Ivan
Schwarz Ivan
Sedej Rado
Sedlaček Vojteh
Sepaher Anton
Simon Oskar
Sirc Fran
Sitar Alojzij
Smeh Ivan
Strle Valentin
Strnad Rudolf
Sušnik Jožef
Svetina Ivan
Šavnik Karel

Sinkovec Anton ml.
Slajpah Rado
Špindler Rajko
Štempihar Vladko
Tonejc Radoslav
Toporiš Ivan
Valenčič Ivan

Vidmar Jakob
Vilfan Janko
Vovk Ivan
Vreg Franc
Zupan Janez
Zupančič Franc
Žagar Franc

d) Deklamacije.

Kot deklamovalci in deklamovalke so nastopili:
Ivan Grašič, Malči Gregorač, B. Hočevar, Jožef Kocelj, Janja Miklavčič, Adolf Pec, Karel Pec, Malči Pravst, Urbanija Prevec, Viktorija Rudolf (Štritof), Karel Šavnik, Marta Šavnik, Hermina Valenčič.

4. Predavanja.

Črtice o kemiji. Dr. Vladimir Herle. 7. 1. 1906.
Duševno lice pesnika Simona Gregorčiča. Dr. Pavel Grošelj. 18. 3. 1910.
Francozje v Kranju. Jožef Bučar. 3. 3. 1906.
Gorenjska za časa dr. Franceta Prešerna in dr. Ljudevita Gaja. Dr. Franc Ilešič. 4. 3. 1910.
Gregorčič Simon. Makso Pirnat. 2. 12. 1906.
Gregorčič Simon. Janko Rozman. 14. 4. 1907.
Hus Jan. Jožef Nolli. 7. 9. 1873.
Iz slovenske zgodovine. Robert Kenda. 21. 1. 1911.
Kineške žene. Ivan Franke. 4. 4. 1886.
Kmetški upori na Slovenskem. Ivan Stanonik. 20. 6. 1908.
Kmetški upori s posebnim ozirom na Gorenjsko. Milan Pajk. 11. 3. 1909.

- Kosovo polje v zgodovini in narodni pesmi. Makso Pirnat. 24. 11. 1912.
- Koserija. Dr. Janez Mencinger. 26. 12. 1874.
- Ledeni vek. Ivan Krašan. 19. 3. in 3. 4. 1870.
- Linhart Anton. Makso Pirnat. 16. 12. 1905.
- Ločitev cerkve od države na Francoskem. Juri Štempihar 1911.
- Ljudska Galerija. Makso Pirnat. 27. 5. 1908.
- Milčinski. „Pravljice“. Makso Pirnat. 18. 3. 1911.
- Naši prijatelji in neprijatelji Francozov leta 1811. Dr. Franc Ilešič. 2. 12. 1911.
- Nekaj zanimivih podatkov o mleku — našem vsakdanjem živežu. Adolf Ribnikar. 26. 2. 1910.
- O avstrijski šolski politiki. Lenart Lotrič. 1912.
- O izobrazbi. Dr. Simon Dolar. 19. 11. 1910.
- O naših podzemskih jamah. Dr. Jožef Cerk. 9. 3. 1912. (Predaval mesec dni pred svojo nesrečno smrtjo na Stolu).
- O otroški osebnosti. Franc Luznar. 16. 12. 1906.
- O plastiki. Ivan Franke. 16. 4. 1905.
- O vodilnih mislih descendenčne teorije. Franc Dolžan. 3. 12. 1910.
- Pogled v delavnico človeškega organizma s posebnim ozirom na vsakdanje potrebe. Dr. Edvard Šavnik. 18. 3. 1906.
- Politični prepород slovenskega naroda. Ivan Stanonik. 26. 9. 1908.
- Prednosti in hibe slovenske moderne književnosti. Makso Pirnat. 1912.
- Prešeren Franc. Karel Šavnik. 13. 12. 1863.
- Prešeren Franc. Adalbert Pučnik. 8. 12. 1912.
- Razvoj slovanskih jezikov. Dr. Rudolf Molé. 24. 2. 1912.
- Röntgenovi žarki. Jožef Reisner 11. 3. 1911.
- Skader v narodni pesmi in zgodovini. Dr. Franc Ilešič. 1913.

Srednji stan s posebnim ozirom na obrtni in rokodelski stan. Adalbert Pučnik. 3. 7. 1910.
 Telovadba in njen učinek na telo. Ivan Janc. 28. 8. 1906.
 Verstvo južnih Slovanov. Dr. Franc Ilešič. 3. 11. 1912.
 Veda v pesništvu. Dr. Valentin Štampihar. 2. 12. 1905.
 Vodnik Valentin. Belan Poznik. 1871.
 Volitve pri Grkih in Rimljanih s posebnim ozirom na splošno in enako volilno pravico. Anton Jeršinović. 3. 2. 1906.
 Zračni tlak. Anton Peterlin. 10. 12. 1905.
 Zupančič Oto. Etbin Kristan. 8. 4. 1911.

5. Knjižnica.

Knjižnica je štela v posameznih letih knjig: 70 (1866); 632 (1888); 476 (1890); 530 (1892); 562 (1897); 630 (1898); 640 (1901); 684 (1902); 724 (1903); 882 (1906); 959 (1907); 1170 (1908); 1559 del v 1976 zvezkih (1010); Sedanje stanje: 1620 del v 20063 zvezkih.

Kako so si izposojali knjige, je razvidno iz tehle številk: 80 (1892); 95 (1898); 69 (1899); 60 (1900); 70 (1902); 45 (2903); 312 (1906). Nenavadno pa je poskočilo število izposojenih knjig, ko so društveno knjižnico spremenili v ljudsko knjižnico. Tako so izposodili v naslednjih letih: 2050 (1907); 2533 (1908); 4366 (1909); 6830 (1910); 6201 (1911); 6012 (1912). Ljudska knjižnica sedaj tako lepo uspeva, da je Čitalnica lahko ponosna nanjo.

Urejevali so knjižnico: Janko Pajk (1866); Franc Arh in Franc Krisper (1901); Zdravko Novak (1907). Posebnih zaslug si je pridobil za knjižnico Zdravko Novak, ki je tudi na občnem zboru dne 15. 12. 1906. predlagal, da naj se Čitalnična knjižnica preosnuje v ljudsko knjižnico. Z velikim navdušenjem je bil sprejet njegov predlog in dne 1. 1. 1907. je začela ljudska knjižnica svoje uspešno poslovanje.

Pri izposojevanju knjig so v zadnjem času požrtvovalno pomagali: Vladimir Fajdiga, Vladimir Pirc, Ivan Schwarz, Anton Šinkovec ml., in Jožef Tajnik. Imena vsakokratnega knjižničarja so zabeležena v prvem delu te knjižice.

Gmotno sta knjižnico podpirala z velikodušnimi darili Mestna občina Kranj in Kreditno društvo v Kranju. Vso svojo knjižnico je volil Čitalnici pokojni Janko Majdič. Razen tega so knjižnici podarili knjig: Franc Crobath ml., Mirko Crobath, Tine Eržen, Makso Fock, Fani Jugovic, Ludovik Hribar (Dunaj), Rudolf Kokalj, dr. Jožef Kušar, Anton Markič, Edvard Muc, Ivan Pogačnik, Viljem Požgaj, Adalbert Pučnik, Hinko Smrekar, Anton Šinkovec ml., Ivan Valenčič in Milan Wagner. Letna poročila so Čitalnici dopošiljali: gimnazijsko ravnateljstvo, vodstvo deške in dekliške ljudske šole in razni denarni zavodi.

Časnikov je bilo članom na razpolago: 14 (1863); 19 (1865); 17 (1892); 27 (1897); 28 (1898); 30 (1899); 26 (1900); 25 (1901); 31 (1906); 34 (1907); 33 (1908); 32 (1909); 33 (1910); 26 (1911); 32 (1913);

Časniki so bili politične, leposlovne, znanstvene in humoristične vsebine ter pisani v slovenskem, hrvaškem, češkem, ruskem in nemškem jeziku.

L. 1863. je bila Čitalnica naročena na tele časnike: Novice, Naprej, Zgodnja Danica, Slovenski Glasnik, Učiteljski Tovariš, Slovenski Prijatelj, Glaso-

noša (hrvaški), Wanderer, Stimmen aus Innerösterreich, Volksfreund, Reform, Über Land und Meer, Illustriertes Familienbuch in Pagne's Panorama.

Danes pa so Čitalničarjem na razpolago tile časniki a) politični: Edinost, Dan, Narodni list, Slovenec, Slovenski Narod, Slovenski dom, Soča, Zarja, Učiteljski Tovariš, Sava, Gorenjec, Arbeiter Zeitung, Neue freie Presse, Union; b) leposlovní, znanstveni: Dom in Svet, Carniola, Ljubljanski Zvon, Planinski Vestnik, Popotnik, Slovan, Slov. trg. Vestnik, Slovenski Sokol, Slovenski Branik, Zvonček, Vrtec, Angeljček, Veda, Napredna misel, List za vrtnarstvo, Amerika in Amerikanci, Das freie Wort, Die Kunst für Alle, Fliegende Blätter, Kosmos. Skupaj 34 časnikov.

6. Ljudska galerija.

Pred nekaj leti so osnovali v ljudski knjižnici Simona Gregorčiča v Ljubljani ljudsko galerijo. Vsakih štirinajst dni so razstavili novo serijo, ki je obsegala po 20—30 reprodukcij mojstrov-slikarjev vseh narodov in vseh časov. Vsaki sliki je bila priložena posebna mapa, v kateri je našel gledalec potrebna pojasnila o dotičnem umetniku in njegovem delu. Namen ljudske galerije je: širiti zlasti med preprostimi sloji razumevanje za lepo slikarsko umetnost in pripravljati naše ljudstvo, da bi imelo smisel za umetniške razstave, ki jih od časa do časa naši umetniki prirejajo v Ljubljani in drugih večjih slovenskih krajih. Naše občinstvo naj se zave, da leži velika sila in lepota v slikarstvu, pa da imamo tudi mi mnogo

mož, ki umejo sukati čopič in znajo ustvarjati resnično lepa slikarska dela trajne umetniške vrednosti.

Vzpodbujena po zgledu mož, ki so v Ljubljani osnovali Ljudsko galerijo, se je tudi naša Čitalnica lotila te prelepe naloge in 27. 5. 1908. otvorila prvo serijo slik s primernim govorom o bistvu in pomenu ljudskih galerij.

Kakor v Ljubljani tako je imela Ljudska galerija v Kranju vedno dovolj gledalcev. Zlasti so se zanj zanimali naši gimnazijci, katerimi je bila še posebej namenjena.

Razstavili so v Čitalnici štiri serije slik; ob priliki bodo razstave nadaljevali.

7. Odlični gostje.

V Čitalniško knjigo za goste, ki sega od leta 1863.—1885., so vpisali svoja imena (dodana je letnica vpisa):

Ambrož Ivan, mornariški župnik, 1879.

Borštnik Ignacij, gledališki igralec, 1877.

Cegnar Franc, poštni uradnik, pesnik, 1864.

Celestina Franc, profesor, 1877.

Cigale Matej, urednik drž. zakonika, 1864.

Dejak Henrik, župnik, slikar, 1870.

Dolenc Rihard, vodja kmet. šole, 1872.

Einspieler Andrej, profesor, urednik „Mira“, 1869.

Franke Ivan, profesor, slikar, 1863.

Furlan Jakob, učitelj, 1879.

Gomilšak Jakob, katehet, pisatelj, 1865.

Gregorčič Simon, duhovnik, pesnik, 1880. (22. 7.)

Gruntar Ignacij, notar, 1880.
 Hafner Jakob, zasebni učitelj, 1867.
 Heidrich Karel, lazarist, sloveč govornik, 1863.
 Hribar Ivan, ravnatelj banke „Slavija“, 1872.
 Hrovat Ladislav, pater, profesor, pisatelj, 1867.
 Inglič Jožef, ravnatelj ljudske šole, 1870.
 Jeglič Anton dr., knezoškof, 1870.
 Jelenc Luka, nadučitelj, 1877.
 Jenko Davorin, kapelnik, skladatelj, 1863.
 Jenko Ivan, profesor, pesnik, 1870.
 Jenko Simon, not. kand., pesnik, 1863.
 Jeran Luka, kanonik, urednik „Zgodnje Danice“,
 pesnik in pisatelj, 1864.
 Jesenko Janez, profesor, pisatelj, 1868.
 Jezeršek Janez, nadučitelj, 1885.
 Jurčič Josip, urednik „Slov. Naroda“, pisatelj, 1877.
 Kajzelj Peregrin, trgovec, znani komik, 1870.
 Kalan Andrej, kanonik, 1877.
 Kurent Andrej, nadučitelj, 1884.
 Kos Anton, kr. sodni svetnik, pisatelj, 1863.
 Kosler Peter, trgovec, 1864.
 Krušič Ivan, katehet, 1879.
 Kurnik Vojteh, mizar, pesnik, 1863.
 Kvas Koloman, učitelj slovenščine, 1864.
 Legat Vekoslav, vodja Mohorjove tiskarne, 1872.
 Levec Franc, dvorni svetnik, dež. šolski nadz. 1866.
 Levičnik Jožef, učitelj, pisatelj, 1863.
 Lipold Marka Viacenc, vitez, sodni nadsvetnik, 1870.
 Majnik Janez, župnik, sloviti sadjar, 1863.
 Marn Jožef, profesor, pisatelj, 1875.
 Mencinger Janez dr., advokat, pisatelj, 1865.
 Merhar Ignacij, veleposestnik, 1880.
 Možina Luka, misijonar, 1878.
 Murko Matija dr., vseučil. profesor, 1880.
 Nolli Josip, operni pevec, 1863.

Paier Kristijan, potovalec po Jutrovem, 1864.
 Pajk Janko dr., profesor, pisatelj, 1864.
 Parapat Janez, župnik, pisatelj, zgodovinar, 1863.
 Perne Hrabroslov, učitelj, pesnik, 1870.
 Pirc Karel, realični ravnatelj, 1879.
 Ploj Oto, notar, 1880.
 Poklukar Jožef dr., politik, 1866.
 Praprotnik Andrej, učitelj, pisatelj, 1863.
 Prevc Valentin dr., odvetnik, 1867.
 Pustavrh Franc, župnik, slikar, 1863.
 Razlag Jakob dr., odvetnik, 1869.
 Recher Viktor, graščak, 1866.
 Rohrman Jožef, notar, 1886.
 Rozman Janez, šentjakobski župnik, 1864.
 Rupnik Janez, nadučitelj, 1870.
 Stare Josip, gimn. ravnatelj, pisatelj, 1863.
 Strbenc Juri dr., župnik, 1863.
 Stritar Josip, profesor, pesnik, pisatelj, 1868.
 Supan N. C., trgovec, 1869.
 Šolar Janez, šolski nadzornik, pisatelj, 1865.
 Šubic Janez, slikar, 1878.
 Šuklje Franc, dvorni svetnik, 1870.
 Tavčar Franc, duhovnik, 1867.
 Tavčar Ivan dr., odvetnik, pisatelj, 1863.
 Tomše Josip, pl. Savskidol, polkovnik, 1870.
 Tomšič Franc, nadporočnik, 1883.
 Tomšič Ivan, učitelj, ustanovitelj „Vrtca“, 1864.
 Tomšič Ljudevit, pisatelj, 1863.
 Ukmar Anton, mornar. komisar, 1885.
 Urbančič Josipina, graščakinja, 1863.
 Valenta pl. Marchthurn dr., zdravnik, 1866.
 Valenta Vojteh, učitelj, skladatelj, 1863.
 Vavru Ivan, profesor, 1864.
 Veber-Tkalčević Adolfo, kanonik, hrv. pisatelj, 1864.
 Vilfan Janko dr., odvetnik, 1879.

Višnikar Franc, sodni svetnik, 1868.
Vodušek Matej, profesor, 1869.
Wolf Janez, slikar. (Podpisal se je „Janez iz Leskovca“). 1864.
Zakrajšek Franc, profesor, pisatelj, 1869.
Zarnik Valentin dr., politik, 1863.
Zupan Tomo, profesor, monsignore, vitez Franc Jožefovega reda. 1864.
Zupančič Vilibald, profesor, 1864.
Žirovnik Janko, nadučitelj, 1870.

8. Imenik članov.

a) Častni člani.

Strossmayer Jožef Juri, škof, Djakovo, 1863.
Bleiweiss Janez dr., zdravnik, Ljubljana, 1878.
Mencinger Janez dr., odvetnik, Krško, 1882.
Šavnik Karel, ces. svetnik, vitez Fr. Jož. reda i. t. d. Kranj, 1883.
Majdič Vinko, veleindustrijec, vitez Fr. Jož. reda, Kranj, 1913.
Pirc Ciril, trgovec, dež. poslanec, Kranj, 1913.
Polak Ferdinand, trgovec, župan mesta Kranj, 1913.
Rus Vilko, učitelj, Kranj. 1913.
Šavnik Edvard, c. kr. okr. višji zdravnik, Kranj 1913.
Tavčar Ivan, dr., odv., župan mesta Ljubljane. 1913.

b) Redni člani.

Adamič Anton, trgovec, Kranj.
Ahlin Janez, posestnik, Cerklje.

Ahlin Jožef, c. kr. davčni upravnik, Kranj.
 Aljančič Valentin, duh. pomočnik, Šmartno pri Kranju.
 Amon Mihael, c. kr. finančne straže komisar, Kranj.
 Andraszowsky Vincenc, zemljemerec, Kranj.
 Antloga Jakob, c. kr. sodnik, Kranj.
 Artel Anton, c. kr. profesor, Kranj.
 Avsenek Janez, c. kr. poštni odpravnik, Kranj.
 Avsenek Peter, c. kr. poštni odpravnik, Kranj.
 Ažman Anton, posestnik, špediter, Kranj.
 Ažman Franc, mizar, Kranj.
 Babič Jernej, trgovec, posestnik, Kranj.
 Bachmann Herman, trgovski pomočnik, Kranj.
 Badiura Friderik, c. kr. višji sodni oficijal, Kranj.
 Bartel Anton, c. kr. profesor, Kranj.
 Batagelj Ivan, želez. postajenačelnik, Gorenja Sava.
 Bedenk Ivan, gostilničar, Kranj.
 Bednař Franc, c. kr. zemljemerec, Kranj.
 Bek Jožef, stavbni voditelj, Kranj.
 Benedik Fran, knjigovodja, Stražišče.
 Benedik Jožef, trgovec, Stražišče.
 Benedik Miha, posestnik, Stražišče.
 Beneš Jožef, c. kr. zemljemerski pristav, Kranj.
 Beranič Martin, c. kr. gimnazijski suplent, Kranj.
 Berčič Anton, učitelj, Srednja vas pri Kočevju.
 Berčič Janez, duhovnik, Spodnja Idrija.
 Berjak Franc, trgovec, Kranj.
 Bergant Miha, nadučitelj, Šmartno pri Kranju.
 Beštelak Janez, trg. pomočnik, Kranj.
 Biedermann Rudolf, c. kr. zemljemerec, Kranj.
 Birtič Franc, trg. pomočnik, Kranj.
 Bizjak Alojzij, c. kr. notar. kandidat, Kranj.
 Blažič Franc, trgovec, Kranj.
 Blagne Janez, trgovec, Šenčur.
 Bleiweis Karel dr., zdravnik, Kranj.
 Bogataj Janez, zemljem. pomočnik, Kranj.

Bogataj Valentin, c. kr. žel. uradnik Kranj
 Bohinc Andrej, kaplan, Cerklje.
 Bondossi Jožef dr., zasebnik, Kranj
 Bonetti Anton, stavbni voditelj, Kranj
 Bradaška Milosvan, pomočnik lekarstva, Kranj
 Bradaška Franc, c. kr. profesor, Zagreb.
 Bradaška Matija, slikar, Kranj
 Bratanič Marka, trg. pomočnik, Kranj
 Bratič Luka, zasebnik, Kranj
 Brilej Martin, trg. pomočnik, Kranj
 Brilli Anton, c. kr. davčni pristav., Kranj
 Bros Janez, trg. pomočnik, Kranj
 Bučar Jožef, c. kr. profesor, Kranj
 Bušek Janez, c. kr. zemljemerec, Kranj
 Candolini Henrik, knjigovodja, Kranj
 Cebin Peter, učitelj, Kranj
 Centrih Ferdinand, trg. pomočnik, Kranj
 Cof Ivan, c. kr. sodomerec, posestnik, Kranj
 Coklin Anton, Kranj
 Costa Etbin Henrik dr., Ljubljana
 Crobath Franc st., trgovec, Kranj
 Crobath Franc ml., prokurist, Kranj
 Crobath Mirko, knjigovodja, Kranj
 Cvar Jožef, knjigovodja, Kranj
 Cvek Lovrenc, učitelj, Škofja Loka
 Cunder Feliks, trg. pomočnik, Kranj
 Czernowitz Henrik, c. kr. zemljemerec, Kranj
 Česen Franc, sodar, Kranj
 Česnik Dragotin, učitelj, Predoslje
 Češko Valentin, graščak, Ljubljana
 Čuber Ernest, duh. pomočnik, Predoslje
 Čuber Jožef, stavbni pomočnik, Kranj
 Čuk Jošt, trgovski pomočnik, Kranj
 Dachs Maksimiljan, tisk. strojnik, Kranj
 Danič Matevž, trgovski potnik, Velesovo

Debski Miha vitez Dembski, c. kr. pristav, Kranj
Demšar Gojmir, c. kr. notar. kand. Kranj
Depoli Anton, komptorist, Kranj
Dereani Vekoslav, knjigovodja, Kranj
Detela Oto, graščak, Škofja Loka
Dev Edvard, c. kr. aktuar, Kranj
Dev Oskar, c. kr. okrajni sodnik, Kranj
Dočkal Franc, c. kr. živinozdravnik, Kranj
Dokler Anton, c. kr. profesor, Kranj
Dolenc Anton, c. kr. davčni pristav, Kranj
Dolenc Franc, trgovec, Kranj
Dolenc Janez, pek, posestnik, Kranj
Dolenc Oroslov, župnik v pokoju, Kranj
Dolenz Edvard, trgovec, Kranj
Dolžan Franc, c. kr. gimnazijski suplent, Kranj
Drukar Avgust, c. kr. notar. kand., Kranj
Duller Slavko, trg. pomočnik, Kranj
Egartner Jožef, slikar, Kranj
Einspieler Tomaž, c. kr. sodni pristav, Kranj
Engelman Anton, nožar, Kranj
Engelman Avguštin, učitelj, Kranj
Eržen Ignacij, vodja glavne šole, Škofja Loka
Eržen Jožef, posestnik, Kranj
Fabiani Viljem, trgovec, Škofja Loka
Fajdiga Ignacij, c. kr. gimn. ravnatelj, Kranj
Felber Julij, c. kr. zemljem. pristav, Kranj
Ferlan Franc, trg. pomočnik, Kranj
Florian Katarina, posestnica, Kranj
Florian Karel, posestnik, Kranj
Florian Terezija, posestnica, Kranj
Florjančič Rudolf, trg. pomočnik, Kranj
Florjančič Valentin, trg. pomočnik, Kranj
Fock Ignacij, tovarnar, Kranj
Fock Makso, knjigovodja, Kranj
Folakovsky Alfred, c. kr. živinozdravnik, Kranj

Folakovsky Artur, c. kr. živinozdravnik, Kranj
Foraboschi, stavb. voditelj, Kranj
Forman Anton, c. kr. zemljem. pristav, Kranj
Formandl Anton, knjigovodja, Kranj
Frančič Miha, c. kr. davčni pristav, Kranj
Franke Ivan, c. kr. profesor, Kranj
Franz Janez, uradnik, Kranj
Fuchs Rudolf, c. kr. zemljemerec, Kranj
Gabrič Ignacij, c. kr. sodni kancelist, Kranj
Gams Anton, voditelj dežel. bolet. urada, Kranj
Garbinski Julijan, c. kr. zemljem. pristav, Kranj
Gasperini Kristijan, trgovec, Kranj
Geiger Konrad, posestnik, Kranj
Geiger Kristijan, posestnik, Kranj
Gerdinič Franc, c. kr. profesor, Kranj
Glaser Karel, c. kr. profesor, Kranj
Globočnik Edvard, okrožni zdravnik, Cerklje
Globočnik Edvard dr., zdravnik, Kranj
Globočnik Franc, posestnik, trgovec, Kranj
Globočnik Janez, katehet, Kranj
Globočnik Janez, trg. pomočnik, Kranj
Globočnik Janez, urar, Kranj
Globočnik Janko, pravnik, Kranj
Globočnik Jernej, trg. pomočnik, Kranj
Globočnik Leopold, posestnik, Železniki
Globočnik Viktor, c. kr. notar, Kranj
Gogala Franc, kovač, Kranj
Gogala Franc, notar. koncipijent, Kranj
Gogala Janez, pravnik, Kranj
Gogala Marija, zasebnica, Kranj
Gogala Terezija, posestnica, Kranj
Golf Klotilda, učiteljica, Kranj
Golf Leopold, c. kr. deželnovladni prakt., Kranj
Golob Anton, posestnik, Stražišče
Golob Franc, posestnik, Vrhnika

Golob Jožef, posestnik, hotelir, Kranj
 Golob Matija, trg. pomočnik, Kranj
 Gonce Janez, milar, posestnik, Kranj
 Götzl Marija, posestnica, Kranj
 Grasselli Peter, pravnik, Ljubljana
 Grando Umberto, trgovec, Kranj
 Gregorač Tomaž, gostilničar, Kranj
 Gstettenhofer Miha dr., c. kr. okrajni glavar, Kranj
 Gueratto Anton, c. kr. zemljemerski pristav, Kranj
 Guteša Stanislav, trg. pomočnik, Kranj
 Gvajec Miha, trg. pomočnik, Kranj
 Guzeli Janez, posestnik, Škofja Loka
 Hafner Franc, trg. pomočnik, Kranj
 Hanhart Julij, trgovec, Kranj
 Hauška Vaclav, trgovec, Kranj
 Herle Vladimir, c. kr. profesor, Kranj
 Herman Avgust, mestni uradnik, Kranj
 Hiršenfelder Janez, trg. pomočnik, Kranj
 Hlavka Franc, učitelj, Kranj
 Hočevar Jakob, lek. pomočnik, Kranj
 Hohn Jožef, c. kr. pristav, Kranj
 Holcer Janez, zasebnik, Kranj
 Holzhacker Franc, zobotehnik, Kranj
 Hönigšmid Viktor, knjigovodja, Kranj
 Hrašovec Viktor, žel. uradnik, Kranj
 Hribar Janez, grašč. oskrbnik, Brdo
 Hribar Matija, trg. pomočnik, Kranj
 Hromec Ivana, učiteljica, Šenčur.
 Hrovat Franc, trg. pomočnik, Kranj
 Hubad Jožef, c. kr. profesor, Kranj
 Hubeni Gustav, inženirski vajenec, Kranj
 Huber Albin, c. kr. žel. postajenačelnik, Podnart
 Hudovernik Aleksander, c. kr. not. kand.
 Inglitsch Avgust, c. kr. žel. postajenačelnik, Gorenja
 Sava

Ivanc Franc, nadučitelj, Kranj
 Jäger Karel, kavarnar, Kranj
 Jagodic Ivan, fotograf, Kranj
 Jahlen Janez, pos. sin, Kranj
 Jakel Janez, c. kr. inženir, Kranj
 Jakhel Emil, strojevodja, Kranj
 Jaklič Janez, Kranj
 Jakofčič Ljudevit, zaseb. uradnik, Kranj
 Jakofčič Mihael, c. kr. telegr. mojster, Kranj
 Jalen Janez, posestnik, krčmar, Kranj
 Jalen Šimen, bogoslovec, Ljubljana
 Jallen Franc, pivarnar, Kranj
 Jarec Juri, kaplan, Križe
 Jaren Albert, fin. stražnik, Kranj
 Jelenc Luka, nadučitelj, Šenčur
 Jelinek Janez, c. kr. pristav, Kranj
 Jener Jakob, knjigovodja, Kranj
 Jenko Ivan, c. kr. profesor, Kranj
 Jenko Jožef, c. kr. profesor, Kranj
 Jenko Simon, c. kr. not. kand., Kranj
 Jeraj Janez, posestnik, Smlednik.
 Jeršinović Anton, c. kr. profesor, Kranj
 Ješe Anton, gostilničar, posestnik, Kranj
 Ješe Pavel, trgovec, Stražišče
 Ješe Pavel, c. kr. želez. uradnik, Kranj
 Jezeršek Franc, mesar, Kranj
 Jezeršek Marija, gostilničarka, Kranj
 Jugovic Ana, zasebnica, Kranj
 Jugovic Fani, učiteljica, Kranj
 Jugovic Franc, posestnik, Stražišče
 Jugovic Janez, trgovec, Stražišče
 Jugovic Leopold, trgovec, Aleksandrija
 Kaceti Janez, c. kr. zemljem. pristav, Kranj
 Kadivnik Franc, trg. pomočnik, Kranj
 Kalan Franc, knjigovodja, Kranj

Kalinger Ferdinand, c. kr. okr. šol. nadzornik, Kranj
Kammerhofer Moric, Kranj
Kanc Vekoslav, c. kr. profesor, Kranj
Kant Janez, c. kr. zemljemerec, Kranj
Karlin Martin, c. kr. profesor, Kranj
Kavanek Karel, c. kr. žel. postajenačelnik, Gorenja
Sava

Kavčnik Janez, c. kr. sodni pristav, Kranj
Keglevič Aleksander, zas. uradnik, Kranj
Kenda Robert, c. kr. gimn. suplent, Kranj
Kerč Izidor, mlinar, Grad pri Cerkljah
Keršič Gregor, c. kr. sodni pristav, Kranj
Killer Jakob, trgovec, Kranj
Killer Marija, posestnica, Kranj
Killer Viljem, trgovec, Kranj
Kladva, c. kr. avskulant, Kranj
Klančnik Ivan, koncipijent, Kranj
Klein Anton, c. kr. okr. komisar, Kranj
Klopčič Ludovik, c. kr. deželnovl. koncipijent, Kranj
Kmet Andrej, učitelj, Tržič
Kmet Vincencij, učitelj, Šmartno pri Kranju
Koch Antonija, posestnica, Kranj
Koch Franc, trgovec, Kranj
Kocuvan Franc dr., zdravnik, Kranj
Kokl Matija, trg. poslovodja, Kranj
Kokalj Franc, c. kr. žel. postajenačelnik, Gorenja
Sava

Kokalj Rudolf, veletržec, Kranj
Kokalj Vekoslav, pravnik, Kranj
Kolman Friderik, c. kr. žel. uradnik, Kranj
Komatar Franc, c. kr. profesor, Kranj
Konc Fidel, klobučar, Kranj
Konc Konrad, klobučar, Kranj
Konc Terezija, zasebnica, Kranj
Koprivnik Franc dr., c. kr. profesor, Kranj

Koprivnikar Janez, duh. pomočnik, Šenčur
Koritnik Jožef, trg. pomočnik, Kranj
Korošec Anton, c. kr. živinozdravnik, Kranj
Korun Milan dr., odv. kandidat, Kranj
Korun Valentin dr., c. kr. profesor, Kranj
Košmerl Juri, župnik v. p., Kranj
Kotzbek Edmund, trgovec, Kranj
Koukolik Franc, pisarn. ravnatelj, Kranj
Kovačič Alfonz, trg. pomočnik, Kranj
Kovačič Ivan, nadmlinar, Kranj
Kovačič Vinko, zas. uradnik, Kranj
Koželj Avguštin, Kranj
Krajec Ivan, c. kr. gimn. suplent, Kranj
Kramer Silvij, c. kr. zemljem. pristav, Kranj
Kranjc Ivan, trg. knjigovodja, Kranj
Krašan Franc, c. kr. profesor, Kranj
Kratochwil Jožef, c. kr. davkar, Kranj
Kratochwil Karel, odv. urad., Kranj
Kraus Viljem, c. kr. zemljem. pristav, Kranj
Kraus Venceslav, c. kr. ogleda, Kranj
Krčon Anton, duh. pom., Predoslje
Kregar Franc, trgovski pomočnik, Kranj
Krenner Franc, posestnik, Kranj
Krenner Jožef, trgovec, Kranj
Krenner Leopoldina, trgovka, Kranj
Kreuzberger Adolf, trgovec, Kranj
Kreuzberger Alojzija, trgovka, posestnica, Kranj
Kreuzberger Andrej, trgovec, posestnik, Kranj
Kreuzberger Fidel, posestnik, Kranj
Krisper Franc, trgovec, posestnik, Kranj
Krisper Rajko, trgovec, posestnik, Kranj
Krišpar Valentin, tovarnar, Ljubljana
Krištof Dragotin, trg. pomočnik, Kranj
Křivanec Karel, c. kr. inženir, Kranj
Krob Lovrenc, c. kr. gimn. ravnatelj, Kranj

Krupička Jožef, c. kr. zemljemerec, Kranj
 Kuhar Andrej, trg. pomočnik, Kranj
 Kukovica Franc, trg. pomočnik, Kranj
 Kummer Anton, posestnik, Kranj
 Kummer Franc, posestnik, Kranj
 Kunstel Alojzij, c. kr. poštni odpravnik, Kranj
 Kunstel Janez, c. kr. poštni odpravnik, Kranj
 Kunstel Karel, trg. pomočnik, Kranj
 Kunšič Anton, učitelj, Šenčur
 Kunt Andrej, zasebnik, Kranj
 Kuralt Franc, posestnik, Kranj
 Kurnik Fortunat, kolarski mojster, Tržič
 Kurnik Vojteh, stolar, Ljubljana
 Kušar Anton, trg. pomočnik, Kranj
 Kušar Jožef dr., odvetnik, Kranj
 Lampe Iva, učiteljica, Predoslje
 Lampe Ivan, posestnik, Kranj
 Lampret Ivan, lastnik tiskarne, Kranj
 Langašek Jan, zasebnik uradnik, Kranj
 Lapajn Teodor, trg. poslovodja, Kranj
 Lavrič Ferko, trg. pomočnik, Kranj
 Lazar Alojzij, c. kr. davčni asistent, Kranj
 Lazar Miha, duhovnik, vodja ljudske šole, Kranj
 Leskovec Janko dr., odv. kand., Kranj
 Levičnik Ivan, urar, Kranj
 Ligaszewsky Andrej, c. kr. zemljemerec, Kranj
 Lindtner Anton, trg. pomočnik, Kranj
 Lindtner Hinko, trg. pomočnik, Kranj
 Lindtner Robert, c. kr. davčni pristav, Kranj
 Logar Jožef, trgovec, Kranj
 Lokar Konrad, trgovec, Kranj
 Loker Franc, pis. uradnik, Kranj
 Lukež Franc, vinotržec, Kranj
 Luznar Franc, nadučitelj, Primskovo
 Majaron Valentin, c. kr. zemljemerec, Kranj

Majdič Anton, trgovec, posestnik, Kranj
 Majdič Franc, trgovec, posestnik, Kranj
 Majdič Janez, trgovec, posestnik, Kranj
 Majdič Janko, trgovec, posestnik, Kranj
 Majdič Joško, trgovec, posestnik, Kranj
 Majdič Peter, veletržec, Kranj
 Mally Ida, učiteljica, Kranj
 Mally Marija, posestnica, Kranj
 Mandelc, Anton, duh. pomočnik, Škofja Loka.
 Mandelc Janez, stolar, posestnik, Kranj
 Mandelc Valentin, c. kr. profesor, Karlovec
 Marenčič Janez, trg. poslovodja, Kranj
 Marenk Katarina, zasebnica, Stražišče
 Mari Nikolino, trgovec, Kranj
 Margheri Rudolf grof, c. kr. deželnovladni komisar,
 Kranj
 Marinšek Franc, trg. pomočnik, Kranj
 Markič Leopold, črevljar, Kranj
 Markič Zvonko, zas. uradnik, Kranj
 Markovič Valentin, kroj. pomočnik, Kranj
 Marn Josip, c. kr. profesor, Kranj
 Maselj Ivan, c. kr. profesor, Kranj
 Masten Ivan, c. kr. profesor, Kranj
 Martinak Jožef, c. kr. aktuar, Kranj
 Martini Silvester, c. kr. davčni kontrolor, Kranj
 Martinčič Miroslav, c. kr. davčni kontrolor, Kranj
 Matajc Leo, trgovec, posestnik, Stražišče
 Matajc Ludovik, trgovec, Stražišče
 Matjašič Martin, trgovec, Kranj
 Mayr Franc, posestnik, Kranj
 Mayr Marija, posestnica, Kranj
 Mayr Mavrilij, tovarnar, Kranj
 Mayr Peter, veleposestnik, Kranj
 Mayr Peter ml., veleposestnik, Kranj
 Meden Jožef, trgovec, Kranj

Medved Jožef, trg. pomočnik, Kranj
Meeraus Karel, c. kr. zemljemerec, Kranj
Merhal Karel, c. kr. žel. uradnik, Kranj
Merlak Viktor, odvet. uradnik, Kranj
Mervec Janez, duh. pom., Kranj
Mešejda Jožef, c. kr. zemljem. pristav, Kranj
Mežnarec Anton, duh. pomočnik, Kranj
Miklavčič Franc, zas. uradnik, Kranj
Miklavčič Janja, učiteljica, Kranj
Mikuš Leopold, tisk. poslovodja, Kranj
Milič Gašper, c. kr. žel. uradnik, Kranj
Mijočka Franc, črkostavec, Kranj
Mischitz Franc dr., c. kr. gimn. suplent, Kranj
Mlejn timer Rajko, c. kr. davčni oficial, Kranj
Modrijan Karel, črevljar, Kranj
Moravek Viljem, c. kr. zemljem. pristav, Kranj
Mrak Ivan, trg. pomočnik, Kranj
Münzger Emil, c. kr. zemljem. pristav, Kranj
Murgel Rihard, pis. uradnik, Kranj
Murnik Janez, pravnik, Radovljica
Müller Avgust, trg. pomočnik, Kranj
Müller Ernst, c. kr. zemljem. pristav, Kranj
Nadižar Franc, mizar, Kranj
Nadižar Ivan, mizar, Kranj
Naglič Rudolf, trgovec, Kranj
Napret Emanuel, trg. potnik, Kranj
Net Andrej, posestnik, Kokrica
Novak Alojzij, učitelj, Kranj
Novak Davorin, c. kr. poštni odpravitelj, Kranj
Novak Janez, zasebnik, Kranj
Novak Zdravko, c. kr. davčni pristav, Kranj
Ogorelec Anton, trg. pomočnik, Kranj
Ogrin Rafael, c. kr. žel. uradnik, Kranj
Ogrinc Janez, odvetnik, Kranj
Okorn Katarina, posestnica, Kranj

Olifčič Blaž, trg. pomočnik, Kranj
 Oman Marija, učiteljica, Voklo
 Omersa Franc št., trgovec, Kranj
 Omersa Franc ml., trg. poslovodja, Kranj
 Omersa Janez, trg. pomočnik, Kranj
 Ongaro Valentin, stavb. pomočnik, Kranj
 Orehek Anton, c. kr. naddavkar v p., ces. svet., Kranj
 Orel Miha, zlatar, Kranj
 Orešek Peter, c. kr. pristav, Kranj
 Pajk Janko, c. kr. profesor, Kranj
 Pajnič Jožef, c. kr. fin. respic. Kranj
 Pancera Dominik, zasebnik, Kranj
 Parma Viktor, c. kr. deželnovladni koncip., Kranj
 Partel Franc, zasebnik Kranj
 Pavlič Janez, posestnik, Visoko
 Pavlin Aleš, posestnik, Podbrezje
 Pavlin Alojzij, veletržec, Podbrezje
 Pavlin Franc, c. kr. poročnik v rezervi, Podbrezje
 Pavlin Konrad, not. pisar, Kranj
 Pavšlar Tomaž, posestnik valjčnega mlina, Kranj
 Pec Adolf, uradnik, Kranj
 Pec Dragotin, c. kr. uradnik
 Pec Hugo, pis. uradnik, Kranj
 Pečnik Alojzij, klobučar, posestnik, Kranj
 Pečnik Anton, trgovec, Kranj
 Pečnik Gabriel, trg. pomočnik, Kranj
 Pečnik Valentin, šol. ravnatelj, Škofja Loka
 Pečnik Fani, zasebnica, Kranj
 Peressini Alojzija, posestnik, Kranj
 Peressini Jakob, trgovec, Kranj
 Perne Leopold, ključar, Kranj
 Pernuš Franc, c. kr. sodnijski predstojnik, Kranj
 Peršič Mara, zasebnica, Kranj
 Peršl Frančišek, c. kr. geometer, Kranj
 Petan Martin, trg. pomočnik, Kranj

Petan Mihael, trg. pomočnik, Kranj
 Petek Mijo, trg. poslovodja, Kranj
 Peterlin Anton, c. kr. profesor, Kranj
 Peternel Franc, zasebnik, Kranj
 Petričič Vaso, trgovec, Ljubljana
 Petrovič Julij, c. kr. žel. uradnik, Kranj
 Pezdnič Ivan, ravnatelj ljudske šole i. t. d., Kranj
 Pfeifer Ivan, trgovec, Kranj
 Pintar Janez, čevljar, Kranj
 Pintar Vladimir, zasebnik, Kranj
 Pirc Alfonz, c. kr. deželnovladni svetnik, Kranj
 Pirc Gustav, tajnik kmetijske družbe, Ljubljana
 Pirc Jožef, trgovec, Ljubljana
 Pirc Katarina, posestnica, Kranj
 Pirc Leopold, trg. pomočnik, Kranj
 Pirc Matej, posestnik in trgovec, Kranj
 Pirc Metod, trgovec, Kranj
 Pirih Ivan, predstojnik žel. postaje, Kranj
 Pirnat Makso, c. kr. profesor, Kranj
 Pirnat Stanko, not. kandidat, Kranj
 Pirnat Vinko, c. kr. davčni pristav, Kranj
 Plantan Ivan, notar, Radovljica
 Plavc Julij, trgovec, Kranj
 Pleiweiss Ivana, posestnica, Kranj
 Pleiweiss Karel, c. kr. notar, Višnja gora
 Pleiweiss Konrad, trgovec in posestnik, Kranj
 Pleiweiss Valentin sen., trg. sotrudnik, Kranj
 Pliker Ivan, trg. pomočnik, Kranj
 Podbregar Boleslav, c. kr. žel. pristav, Kranj
 Podobnik Jožef, trgovec, Kranj
 Pogačar France, črevlj. pomočnik, Kranj
 Pogačnik Franc, gostilničar in posestnik, Kranj
 Pogačnik Ivan, c. kr. deželno sodni svetnik, predstojnik
 c. kr. okr. sodišča, Kranj
 Polajnshek Franc, živinozdravnik, Kranj

Polak Janez dr., odvetnik, Kranj
Polak Josip, posestnik, barvar, Kranj
Polak Josip, mestni tajnik, Kranj
Poterč Ivan, Kranj
Potočnik Filip, fužinar, Kropa
Potočnik Ivan, posestnik in črevlj. mojster, Kranj
Potočnik Janez, Kropa
Potočnik Matija, učitelj, Kranj
Potrebin Ivan, trgovec, Kranj
Pour Edvard, c. kr. adjunkt, Kranj
Poznik Albin, odvet. koncip. Kranj
Prachaticky Janez, c. kr. adjunkt, Kranj
Praprotnik Slavoljub, fin. stražnik, Kranj
Pravda Franc, c. kr. zemljemerec, Kranj
Pravdič Josip, profesor, Kranj
Preiss Ignacij, c. kr. zemljemerec, Kranj
Preširn Valentin, c. kr. knjigovodja, Kranj
Prevc Anton, c. kr. davčni uradnik, Kranj
Prevc Franc, posestnik, Kranj
Prevc Marija, posestnica, Kranj
Prevc Valentin dr., advokat, Kranj
Pribil Vaclav, c. kr. adjunkt, Kranj
Přihoda Anton, inženir, Kranj
Přihoda Karel, c. kr. zemljemerski adjunkt, Kranj
Prosen Osvald, fajmošter, Kranj
Prosenc Franc, pis. uradnik, Kranj
Pučnik Adalbert, poslovođa trgovine, Kranj
Pučnik Konrad, posestnik in krojaški mojster, Kranj
Pučnik Mihael, posestnik in krojaški mojster, Kranj
Puhar Franc, posestnik in vrvar, Kranj
Puppo Karel, trgovec in posestnik, Kranj
Puppo Marija, zasebnica, Kranj
Rabas Jindrich, inž. asistent, Kranj
Rabič Ivan, fuž. oskrbnik, Hrib
Račič Alojzij, učitelj, Šmartno

Rački Gojmir, stavec, Kranj
Rajner Franc, trg. potnik, Kranj
Rakovc Anton, posestnik in tovarnar, Kranj
Rakovc Ivan, posestnik in tovarnar, Kranj
Rant Dragotin, trgovec, Kranj
Rant Janko, zasebnik, Kranj
Rant Janez, župnik, Velesovo
Rant Magda, trgovka, Kranj
Ravnikar Matevž (Poženčan), župnik, Predoslje
Razboršek Pavel, trg. pomočnik, Kranj
Razpotnik Jakob, duh. pomočnik, Predoslje
Rebič Pavel, trg. pomočnik, Kranj
Rebolj Hinko, c. kr. žel. pristav, Kranj
Rebolj Lovro, trgovec, Kranj
Remec Franc, modroslovec, Dunaj
Remic Primož, mestni župnik, Štofja Loka
Rencel Teodor, trgovec, Trst
Reš Dragotin, bukvarniški pomočnik, Kranj
Reš Janez, dekan, Kranj
Režek Jurij, učitelj, Kranj
Reyer Leopold, uradnik, Kranj
Riedl Ferdinand pl. Reitenfels, zasebnik, Kranj
Riedler Janez, trg. pomočnik, Kranj
Rihar Ivan, c. kr. deželnovladni koncipijent, Kranj
Robič Luka, c. kr. davčni nadzornik, Kranj
Robič Simon, duh. pomočnik, Viševsek
Rohrmann Adolf, c. kr. okr. tajnik, Kranj
Romanski Viktor, c. kr. zemljemerec, Kranj
Rooss Matevž, trgovec in posestnik, Kranj
Rotar Josip, c. kr. davčni oficijal, Kranj
Rotter Rudolf, c. kr. davkar, Kranj
Roš Bartol., posestnik, Kranj
Rožič Franc, gostilničar, Kranj
Rozman Janko, zasebni uradnik, Kranj
Rožman Lovro, župnik, Žabnica

Rubáček Franc, c. kr. zemljemerec, Kranj
 Ruda Karol, c. kr. adjunkt, Kranj
 Rudolf Marija, c. kr. rudn. uradnika vdova, Kranj
 Rus Rudolf, zlatar in urar, Kranj
 Rustin Anton, trgovec, Kranj
 Sajovic Ferdinand, trgovec, Kranj
 Sajovic Franc, gostilničar in posestnik, Kranj
 Sajovic Ivana, zasebnica, Kranj
 Sajovic Janko, trgovec, Kranj
 Scaria Karel, c. kr. poštar, Kranj
 Schindler Robert, c. kr. žel. inšpektor, Kranj
 Schrott Ferdinand, trg. pomočnik, Kranj
 Schusterschitz Marija, c. kr. okraj. sodnika vdova,
 Kranj
 Sedej Rado, zas. uradnik, Kranj
 Sedlaček Vojteh, trg. pomočnik, Kranj
 Sedlecky Avgust. lekarn. pomočnik, Kranj
 Selak Jožef, trg. pomočnik, Kranj
 Seliškar Alojzij, c. kr. sodni pristav, Kranj
 Sepaher Anton, učitelj, Kranj
 Sernec Janez, trg. pomočnik, Kranj
 Simandl Karel, kanonik, Koroško
 Skaberne Franc, c. kr. gimn. profesor, Kranj
 Skaberne Viktorija, c. kr. profesorja vdova, Kranj
 Skrem Viktor, c. kr. cestni mojster, Kranj
 Skubic Anton, c. kr. gimn. profesor, Kranj
 Smola Anton, žel. uradnik, Kranj
 Smola Franc, žel. uradnik, Kranj
 Smolej Matija, duh. pomočnik, Kranj
 Sočnik Jernej, c. kr. vodja zemlj. knjige, Kranj
 Souvan Franc st., trgovec, Ljubljana
 Souvan Franc ml., trgovec, Ljubljana
 Souvan Ferdinand, trgovec, Ljubljana
 Splichal Franc, kavarnar, Kranj
 Stanek Franc, c. kr. zemljemerec, Kranj

Stare Ferko, c. kr. adjunkt, Kranj
Starič Josip, c. kr. sodni adjunkt, Kranj
Starovasnik Rudolf, zasebni uradnik, Kranj
Stebnicki Josip, c. kr. adjunkt, Kranj
Steinbauer Franc, c. kr. okr. gozdar in posestnik, Kranj
Steinbauer Marija, zasebnica, Kranj
Sterbenec Jurij dr., duh. pomočnik, Kranj
Stroj Josip, posestnik, Gaštej
Stupar Srečko, žel. predstojnik, Kranj
Suhadolnik Franc, vrtnar in posestnik, Kranj
Sušnik Josip, trg. poslovodja, Kranj
Sušnik Rajmund, posestnik in gostilničar, Kranj
Šavnik Franc, mag. pharm., Kranj
Šavnik Sebastjan, lekarnar, Kranj
Šiffrer Janez, posestnik in gostilničar, Kranj
Šiffrer Franc, jermenar, Kranj
Šimunac Gjuro, brivec, Kranj
Šink Janez, pis. uradnik, Kranj
Šinkovec Anton st., tovarnar, Kranj
Šinkovec Anton ml., knjigovodja, Kranj
Škafer Janez, trg. pomočnik, Kranj
Škerlj Ivan, c. kr. sodni pristav, Kranj
Škerlj Josip, trg. pomočnik, Kranj
Škrbinc Janez, učitelj, Preddvor
Škulj Franc, učitelj, Šmartno
Šlajpah Rudolf, lekarn. pom. Kranj
Šlamberger Anton, c. kr. notar, Kranj
Šlibar Gregor, duh. pomočnik, Šmartno
Šlibar Janez, trgovec, Kranj
Šmid Luka, posestnik, Gaštej
Šmigovec Viktor, mestni tajnik, Kranj
Šmorancer Josip, učitelj, Kranj
Šoklič Vinko, ključavničar, Kranj
Špendal Franc, vodja ljudske šole, Kranj
Špindler Rajko, odv. koncip. Kranj

Štempihar Valentin dr., odvetnik, Kranj
 Štepič Anton, c. kr. zemljemerec, Kranj
 Štritof Anton, c. kr. profesor, Kranj
 Šular Benjamin, fužinar, Kropa
 Šumi Franc, mesar in posestnik, Kranj
 Šumi Janko, zasebnik, Kranj
 Tajersu Alojz, trg. pomožnik, Kranj
 Tajnik Josip, c. kr. davčni oficijal, Kranj
 Tanko Karel, zasebnik, Kranj
 Tanšek Ivan, hitropisec, Smlednik
 Tavčar Franc, duh. pomočnik, Kranj
 Tavčar Ivan dr., odv. konc., Kranj
 Tejrovsky Franc, c. kr. zemljemerec, Kranj
 Tekavčič Ivan, c. kr. vladni komisar, Kranj
 Terdina Franc, knjigovodja, Kranj
 Terpinc Friderik, graščak, Ljubljana
 Terstenjak Davorin, župnik, Št. Juri ob juž. žel.
 Toman Lovro dr., odvetnik, drž. poslanec, Radovljica
 Tomišek Josip dr., c. kr. gimn. profesor, Kranj
 Tomšič Franc, c. kr. stotnik v pok., Kranj
 Tomšič Ivan, učitelj, Tržič
 Tomšič Karel, mestni tajnik, Kranj
 Tonc Franc, barv. pomočnik, Kranj
 Tonejec Jakob, trg. pomočnik, Kranj
 Traven Janez, učitelj, Naklo
 Trebar Andrej, posestnik in vrvar, Kranj
 Treo Ludovik dr., c. kr. sodni pristav, Kranj
 Trojar Janez, učitelj, Šmartno
 Ukmar Franc, trg. pomočnik, Kranj
 Ukmar Josip, trg. pomočnik, Kranj
 Ulrich Ferko, pravnik, Kranj
 Ulrich Radivojka, posestnica, Kranj
 Urbančič Janko, graščak, Turnograd
 Urbančič Janez, graščak, Turnograd
 Urbančič Rajmund, c. kr. zemlj. adjunkt, Kranj

Urbanec Feliks, trgovec Kranj
 Urek Josip, trg. pomočnik, Kranj
 Ušlakar Ivan, c. kr. not. kandidat, Kranj
 Ušnik Blaž, posestnik, Kranj
 Vrtačnik Ivan, c. kr. sluga, Kranj
 Vodušek Matej, c. kr. profesor, Kranj
 Vohinc Franc, župnik, Kovor
 Volčič Franc, strojar, Kranj
 Vamberger Blaž, župnik v p., Primskovo
 Von Matija, kotlar, Kranj
 Wagner Ludovik, trg. pomočnik, Kranj
 Walbaum Henrik, c. kr. zemljemerec, Kranj
 Walland Alojzij, trg. pomočnik, Kranj
 Walland Anton, c. kr. okr. tajnik, Kranj
 Weisberger Jožef, c. kr. uradnik, Kranj
 Weiss Henrik, Kranj
 Wenzel Ludovik, trg. pomočnik, Kranj
 Wiesthaler Franc, c. kr. gimn. ravnatelj, Kranj
 Wurner Miha, c. kr. profesor, Kranj
 Vacak Cene, trg. pomočnik, Kranj
 Valenčič Ivan, tajnik mestne hranilnice, Kranj
 Valenta Ludovik, trg. pomočnik, Kranj
 Valentič Mila, zasebnica, Kranj
 Valjavec Andrej, trg. pomočnik, Kranj
 Vařacha Jožef, zasebni uradnik, Kranj
 Vavken Andrej, učitelj, Cerklje
 Varun Janez, c. kr. profesor, Ljubljana
 Venturini Angelo, knjigovodja, Kranj
 Verbič Ivan, zasebni uradnik, Kranj
 Verbič Janez, pis. uradnik, Kranj
 Verderber Jožef, posestnik, Bled
 Vertovšek Alojzij, c. kr. gimn. sluga, Kranj
 Vest Frančiška, pl., graščakinja, Št. Peter pri Šmartnem
 Vidmar Franc, klob. pomočnik, Kranj
 Vidmar Franc, odvet. uradnik, Kranj

Vidmar Jožef, kaplan, Smlednik
 Vilfan Janko, pravnik, Kranj
 Vilhar Ivan, trgovec, Ljubljana
 Vindišer Jakob, kaplan, Velesovo
 Vlaović Krsto, stavec, Kranj
 Vranjek Ivan, c. kr. žel. uradnik, Kranj
 Vrečko Ivan, trg. pomočnik, Kranj
 Vrtačnik Ivan, c. kr. sodni sluga, Kranj
 Vodušek Matej, c. kr. profesor, Kranj
 Vohinc Franc, župnik, Kovor
 Volčič Franc, strojar, Kranj
 Vomberger Blaž, župnik v p., Primskovo
 Von Matija, kotlar, Kranj
 Wagner Ludovik, trg. pomočnik, Kranj
 Walbaum Henrik, c. kr. zemljemerec, Kranj
 Walland Alojzij, trg. pomočnik, Kranj
 Walland Anton, c. kr. okr. tajnik, Kranj
 Weinberger Jožef, c. kr. uradnik, Kranj
 Weiss Henrik, zasebnik, Kranj
 Wenzel Ludovik, trg. pomočnik, Kranj
 Wiesthaler Franc, c. kr. gimn. ravnatelj, Kranj
 Wurner Miha, c. kr. profesor, Kranj
 Zacherl Davorin, trgov. poslovodja, Kranj
 Zalokar Ivan, trgov. pomočnik, Kranj
 Zalokar Jožef, lekar, Radovljica
 Zaplotnik Radivoj, pravnik, Gradec
 Zarnik Jožef, prav. konc., Kranj
 Zavrl Anton, trgov. pomočnik, Kranj
 Zavrl Juri, posestnik, Kranj
 Završnik Karel, učitelj, Duplje
 Zelenka Edvard, trgov. pomočnik, Kranj
 Zelnik Avguštin, črevljar, Kranj
 Zimmermann Jožef, c. kr. sodni kancelist, Kranj
 Zitterschlager Albin, zasebnik, Kranj
 Zois Anton, baron, graščak, Ljubljana

Zoretič Fani, uradn. vdova, Kranj
Zupan Anton, c. kr. profesor, Kranj
Zupan Janez, trgov. pomočnik, Kranj
Zupan Tomo, c. kr. profesor, Kranj
Zupanc Franc dr., zdravnik, Kranj
Zupanc Jernej dr., notar, Ljubljana
Zupanc Matija, črevljar, Kranj
Zupančič Adrijan dr., odvet. kand., Kranj
Zupančič Donat., c. kr. zemljemerec, Kranj
Zupančič Franc, c. kr. zemljemerec, Kranj
Zupančič Ivan, c. kr. evident. nadoficijal, Kranj
Zupančič Jožef, c. kr. profesor, Kranj
Zupančič Vilibald, c. kr. profesor, Kranj
Zur Viktorija pl., zasebnica, Kranj
Zusag Jožef, trg. pomočnik, Kranj
Žiška Janez, c. kr. zemljemerec, Kranj
Žmavc Jakob dr., c. kr. profesor, Kranj
Žolgar Mihael, c. kr. profesor, Kranj
Žužek Franc, c. kr. inženir, Kranj

*

Opomba. Popolnega zapisnika častitih članov nisem mogel sestaviti, ker manjka iz nekaterih let tozadevnih zapisnikov. Pevci in igralci so bili večinoma redni društveni člani; zato nisem v splošnem imeniku ponavljal njihovih imen, ako sem ta navedel že preje v zaznamku pevcev in igralcev. Vsled nepopolnih zapiskov je žal tudi v prejšnjih oddelkih izostalo to ali ono ime. Oznaka stanu posameznih članov se ozira na čas pristopa k društvu, ne pa na poznejšo dobo. Toliko v pojasnilo!

9. Spomin na dr. Janeza Mencingerja.

Tele Čitalniške slavnostne knjižice ne morem lepše završiti, kakor z malim spominom na nepozabnega dr. Janeza Mencingerja. Naša Čitalnica se lahko po pravici ponaša, da jo je ta odlični mož vodil kot predsednik malodane polnih deset let.

Dr. Janez Mencinger! Kdo bi ga ne ljubil, kdo bi ga ne spoštoval. Izredna plemenitost ga je dičila v življenju; ista plemenitost se razodeva v njegovih spisih, ki so pravi evangelij zdrave življenske modrosti. Moder mož, a nikak pretiran zaprtodurnik, iskreno nežen in šaljiv, da, celo hudomušen, propovednik veselja do dela in medsebojne ljubezni, in obenem najmilejši sodnik.

Tak je Mencinger. In to njegovo globoko resnično domoljubje! Razvnelo se je to njegovo srce v prijateljski družbi, kadar je govoril o usodi, zgodovini in prihodnosti našega naroda. Kako ga je v dno duše bolel bratomorni naš boj. Obsodil je z ostro, pekočo besedo ta boj v svojem Abadonu in pokazal v 8. poglavju tega znamenitega dela na usodepolne posledice naše narodne nesložnosti, ki mora voditi v propad in uničenje. Pač je s krvavečo dušo napisal besede: „Naposled pa so prihrumeli vztočni barbari in porušili cerkve in čitalnice, vero in narod.“

Bog varuj, da bi se to zgodilo. Navzemimo se Mencingerjevih nazorov, življenskih in narodnih, pa nam bo dobro.

Tu pa naj sledi pesem, katero je Mencinger zložil v Kranju l. 1879. za 25 letnico cesarjeve poroke in jo predelal v Krškem l. 1898. za 50 letnico cesarjevega vladanja. Vanjo je vpletel naravnost klasičen opis našega slovenskega sveta in idealno oznako našega narodnega značaja. Če skušamo biti taki, kakor nas je tu Mencinger naslikal, potem ni skrbi za našo bodočnost. Bodi po Mencingerjevih besedah!

Rojaki mili! ki se tu sestali
od Save desne, leve ste obali,
da vsi svečano dan slavimo slavlja,
z veselim srcem mesto Vas pozdravlja!

Soseska, vsa v nevestini opravi,
ta dan obhaja slavno zlatoletje,
ko let se izvršuje petdesetje,
kar na Fran-Jožefa presvitli glavi
leskeče Avstrije cesarska krona. —
Šumi neskončna radost med narodi
cesarstva, od iztoka do zatona,
od severa do juga — vse povsodi.

A Ti za slavljem občim zaostajaj?
Čutila radosti molčé zatajaj?
Slovenski mili narod moj!
Nikdar! — Mogočno glas se ôri Tvoj! —
Mar zemlja naša ni ko biser lepa?

Blagote, čuda svoja nam odklepa
od Drave, Mure prisojnih ledin
do sinje Adrije razburjenih brežin,
od Soče, Kolpe gričev zimzelenih
do glav planinskih vekomaj ledenih.
Dežela krasna ta nam vse ponuja,
kar trosi jug iz radodarne dlani,
kar mrzli sever skopo v nedru hrani,
in kar iz zemlje tajnih žil se vzbuja. —
Bog čuvaj lepo našo domovino!
Zibelko nam in žitja korenino,
ki vrlih dedov nam spomine ščiti,
ki naj še vnukom grobe s cvetjem kifi!

Ta dom za davnih vekov priborjen
poseda rod slovenski — rod pošten:
vesel ko jasna je planina,
ognjen ko naših brd so vina,
mehak ko sveta lipa v vasi,
krepak ko stari hrast na Krasi,

iskrenočist ko bistra Sava,
vsestanovit ko sklad Triglava
in vrl ko Belšice jeklenec.
Tak bil, tak je in bo Slovenec;
tak dom bo branil in cesarja,
dokler mu živo srce vdarja.

Med srečo, bedo že stoletje šesto
prisego vdanosti očetov svojih
smo rod za rodom pričevali zvesto
z junaško roko v neštevilnih bojih;
in kjer slavijo listi zgodovine
zvestobe in poguma vrle čine,
vijo rojakom našim lavorike:
sinovom Slave — pričam naše dike.
A višja nego vdanost in zvestoba,
hvaležnosti, ljubezni so čutila. —

Franc Jožefa cesarske slave dôba
je naše sreče dôba, ker zbudila
prav ta je narod naš v življenje novo. —
Ko mladi cesar v dlan prejel je žezlo,
slovesno je izustil carsko slóvo:

„Vse blage sile se zbudite,
na prid države se združite!“
Kot božji glas to gêslo se je neslo
budeč, vabeč do carstva meje skrajne. —

In vstali smo iz tisočletne tmine.

To je početek naše dôbe sjajne:
zavesti svojega rodu vrlíne,
prosvete ob svobôdi in ustavi,
napredka v blagost našo, v prid državi.
Razcvita zdaj se narod, prej nenadno,
ko vrt, ki sine sonce mu pomladno. —

To sonce Ti si! naš premili car,
Ti naših src udanih gospodar!

Zato Te ljubimo iskreje,
ker Ti naš rod si osvobôdil;
zato Te ljubimo zvesteje,
ker Ti naš rod si modro vodil

do sreče stalne, prej nikoli znane
in vsemu svetu nepričakovane.

Zatorej, dókler bo Slovenec stal,
„Očeta-carja“ Tebe bode zval!

Bog večni! Svojih vernih čuj molitev,
želj naših polstoletnih obnovitev!

Daruj cesarju neminljivo milost,
modrosti in močf daruj obilost;
da celo, neomajano državo
na slogo, mir med svojimi narodi,
na strah sovražnikov in sebi v slavo
še mnoga, mnoga leta krepko vodi!

Med nami pa na vekov vek
stoglasno naj odmeva jek:

„Bog ohrani, Bog obvaruj
nam cesarja, Avstrijo!“

